

ĐÀ NẴNG

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TP. ĐÀ NẴNG-TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG

cuối tuần

Năm thứ 64 - Số 8800
Chỉ số: 2778 ISSN 1859 - 087X
Chủ Nhật 22-12-2024
(22Tháng Mười Một, Giáp Thìn)

www.baodanang.vn
www.danangtoday.com.vn

TẠO ĐÀ PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA

Thành phố Đà Nẵng xác định công nghiệp văn hóa là một trong những đột phá, hướng đi mới trong bối cảnh hiện nay. TRONG ẢNH: Chương trình "Áo Dài Show" quảng bá lịch sử và văn hóa đến du khách qua hình ảnh chiếc áo dài truyền thống. Ảnh: Trung tâm Xúc tiến Du lịch thành phố Đà Nẵng

Góp bàn về “cư dân thông minh”

NAI HIÊN

Sự kiện Đà Nẵng lần thứ 5 liên tiếp được vinh dự nhận Giải thưởng thành phố thông minh Việt Nam vào những ngày cuối năm 2024 đã khẳng định nỗ lực cao độ của lãnh đạo, doanh nghiệp và cộng đồng cư dân thành phố trong việc trong việc hiện thực hóa những mục tiêu, chỉ tiêu đề ra trong Nghị quyết số 43-NQ/TW ngày 14-1-2019 của Bộ Chính trị khóa XII về xây dựng và phát triển Đà Nẵng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Đồng thời sự kiện quan trọng này cũng gợi ý chúng ta suy nghĩ sâu sắc hơn về những giải pháp duy trì và nâng cao hơn nữa những thành quả đã đạt được theo các tiêu chí của một thành phố thông minh.

Như đã biết, “Cư dân thông minh” là một trong sáu tiêu chí quan trọng để nhận diện một đô thị/thành phố thông minh. Những nhà hoạch định vĩ mô của thành phố đã và đang tập trung vào các đề án xây dựng môi trường thông minh, đời sống thông minh, nền kinh tế thông minh, di chuyển thông minh, quản trị thông minh... với quyết tâm đưa Đà Nẵng trở thành một thành phố thông minh, đáp ứng sự hài lòng của người dân. Về phần mình, cộng đồng cư dân thành phố cũng không đứng ngoài cuộc, đang cố gắng tìm hiểu, bồi bổ nhận thức, hợp tác với chính quyền để tạo nên một chỉnh thể thành phố thông minh trong kỷ nguyên số.

Hẳn là không ai ngây thơ nghĩ rằng cứ hễ được sống trên một thành phố thông minh thì rồi mình cũng sẽ trở thành người thông minh. Nhưng điều rõ ràng là sức lôi cuốn của những lối sống ngày càng văn minh/ thông minh

Chuyển đổi số không thể thành công nếu như không hình thành được cộng đồng cư dân số, không thể xây dựng chính quyền số nếu thiếu các công dân số. Ảnh: Tư liệu

của cả cộng đồng ít nhất cũng làm cho những điều bảo thủ, cổ hủ, hoặc ngại tiếp thu cái mới, không sớm thì muộn bị cuốn hút theo. Hãy bắt đầu từ những việc nhỏ nhất trong sinh hoạt hằng ngày. Chẳng hạn những người nội trợ chuyên lo việc bếp núc trong gia đình, giờ sẽ dần trở thành những người tiêu dùng thông minh, lánh xa thực phẩm bẩn có hại cho sức khỏe. Và những người bán hàng cũng dần từ bỏ thói quen sử dụng những nguyên liệu không rõ nguồn gốc để chế biến thức ăn cho khách hàng, vì như vậy sẽ mất khách. Mới hơn nữa, bây giờ trong giao dịch mua bán, ngay cả đến người bán rau ngoài chợ, các hàng quán cũng có mã QR để người mua thuận tiện trong việc không dùng tiền mặt...

Từ chuyện nhỏ đến chuyện lớn hơn, câu chuyện chuyển đổi số đã trở thành xu thế tất yếu của thời đại, của mỗi quốc gia, mỗi gia đình và từng cá nhân hiện nay. Chuyển đổi số không thể thành công

nếu như không hình thành được cộng đồng cư dân số, không thể xây dựng chính quyền số nếu thiếu các công dân số. Các chuyên gia đã tính toán, đúc kết các kỹ năng mà mỗi công dân cần có trong không gian số hiện nay, đó là khả năng truy cập các nguồn thông tin số, khả năng giao tiếp trong môi trường số, những kỹ năng số cơ bản, mua bán hàng hóa trên mạng... đến cả những vấn đề như chuẩn mực đạo đức lối sống trong môi trường số, vấn đề an toàn thể chất và tâm lý trước ảnh hưởng từ môi trường số, vấn đề quyền và trách nhiệm trong môi trường số.

Liên quan đến những kỹ năng này còn có những phẩm chất cần thiết cho một cư dân thông minh, đó là năng lực tự học, học tập suốt đời; năng lực sử dụng những công cụ tương tác, năng lực xây dựng và thực hiện các mối quan hệ xã hội. Vấn đề tạo dựng văn hóa đọc cũng có thể coi là yêu cầu tối thiểu để hình

thành thể hệ công dân thông minh, có hiểu biết, có trí tuệ để có thể thích ứng với sự phát triển của xã hội hiện đại - xã hội dựa trên nền tảng của nền kinh tế tri thức. Tùy thuộc vào trình độ dân trí, môi trường sống, nhu cầu nghề nghiệp, tùy vào thói quen đọc sách báo in (báo giấy) hay sách báo mạng, thói quen đọc sẽ giúp người dân có thể tiếp cận được với thông tin, tri thức phù hợp, hữu ích nhất; hơn thế nữa, kỹ năng đọc sách có tác dụng biến đổi và hoàn thiện tư duy con người. Đây có thể coi là nguồn động lực để hình thành lớp công dân mới của thành phố chúng ta. Dĩ nhiên là vai trò của chính quyền thông minh, chính quyền số đóng vai trò rất quan trọng hướng dẫn, hỗ trợ cho cộng đồng cư dân trong việc tiếp cận và làm chủ những kỹ năng có liên quan đến công nghệ thông tin, thế giới ảo, nền văn hóa số và văn hóa đọc trong môi trường đa phương tiện rất phổ biến hiện nay.

Theo những thông tin gần đây từ các cơ quan chức năng chuyên môn, Đà Nẵng đã triển khai nhiều ứng dụng, tiện ích và nhiều kênh để người dân, doanh nghiệp sử dụng, tương tác giữa chính quyền và người dân trên môi trường số. Những hoạt động này giúp cư dân thành phố trở nên năng động, gắn kết với nhau hơn trên không gian mạng, tạo lối sống lành mạnh của cộng đồng cư dân thông minh.

Những ý kiến tán mạn trên đây mong được góp bàn vào việc tuyên truyền nâng cao hơn nữa nhận thức của mọi người dân về vai trò vị thế của một cư dân thành phố thông minh như Đà Nẵng chúng ta, từ đó, mỗi công dân tự giác, chủ động tự khẳng định mình đồng thời phối hợp chính quyền làm tốt nhiệm vụ xây dựng thành phố thông minh.

N.H

⌂ Nghĩ

Bay lên bát ngát 80 mùa xuân

TỔNG PHƯỚC BẢO

Tôi nhớ vào những ngày mùa Thu cách đây 3 năm, khi Thành phố Hồ Chí Minh đang gồng mình chống dịch, các chiến sĩ quân đội tiến về thành phố để hỗ trợ người dân đi qua thời khắc nguy biến. Thành phố khi ấy phủ xanh màu áo lính, người dân lại truyền nhau những niềm tin mạnh mẽ hơn bao giờ hết. Khắc sâu vào tâm khảm người dân thành phố, chính là hình ảnh gian truân nhưng chẳng nề hà của những người lính qua bao biến thiên của thời cuộc. Quả thật, người dân không cần phân biệt đâu là người lính của quân khu hay sư đoàn nào. Chỉ biết cứ thấy màu xanh là gọi bộ đội. Thấy ai lớn tuổi gọi anh bộ đội, thấy ai trẻ hơn thì là chú bộ đội. Cứ mặc nhiên tất cả đều là bộ đội chẳng phân biệt từ đâu. Chỉ gói gọn một ý niệm, họ tề tựu về mảnh đất này, là chung lòng cùng thành phố đi qua thời khắc nguy nan khôn lường. Là thương bộ đội, là quý người lính.

Các tài khoản mạng xã hội khoe nhau khu phố mình đã có các chú bộ đội về. Sáng sớm đã nghe bạn bè bên Phú Nhuận bảo có phát loa thông báo hỗ trợ từ Quân khu 7. Bên quận 3 thì bảo các chú đang tập hợp từ đầu hẻm,

có thấy xe quà. Phía quận 5 thì í ới khoe lính về đến phường rồi, đang dàn quân xuống từng ngõ hẻm. Rồi thì Bình Thạnh bảo xóm Bà Chiểu các chú quân y đang triển khai test nhanh. Chỉ 6 chú bộ đội mà làm việc nhịp nhàng lại rất nhỏ nhẹ. Đầu đầu cũng nghe khoe: "Họ bảo bà con yên tâm". Hễ nghe hai tiếng "bà con" là thấy cái nghĩa đồng bào nó dâng tràn cảm xúc.

Không phải bây giờ mà ngay cả khi đất nước còn trong thời lửa đạn, quân đội chính là lực lượng gánh trên vai mình niềm tin cả dân tộc. Trong một cuộc giao lưu ở Trung ương Cục miền Nam, đêm bên ánh lửa bập bùng chúng tôi được những thể hệ đi trước nhắc nhớ về một liệt sĩ mà những câu thơ của anh như tạc vào tâm khảm của biết bao người Việt mình. "Anh chẳng để lại gì cho riêng Anh trước lúc lên đường/ Chỉ để lại cái dáng-đứng-Việt-Nam tạc vào thế kỷ:/ Anh là chiến sĩ Giải phóng quân/ Tên Anh đã thành tên đất nước/ Ôi anh Giải phóng quân!/ Từ dáng đứng của Anh giữa đường băng Tân Sơn Nhứt/ Tổ quốc bay lên bát ngát mùa xuân". Đó là những câu thơ trong bài thơ "Dáng đứng Việt Nam" của liệt sĩ, nhà thơ Lê Anh Xuân. Người chiến sĩ ấy

đã hy sinh ngày 21-5-1968 trong chiến dịch Mậu Thân tại ấp Phước Quảng, xã Phước Lợi, huyện Cần Đước, tỉnh Long An trong một trận càn của quân Mỹ. Ông được truy tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân năm 2011.

Cuộc kháng chiến thành công nối liền Nam - Bắc về chung một bờ cõi nhưng sự đánh đổi và mất mát không thể nào người ngoài dẫu đã nửa thế kỷ trôi qua. Những áng văn thơ để lại của những liệt sĩ như một minh chứng quý báu cho sự khốc liệt nhưng tỏa rạng lòng trung với Tổ quốc. Còn đó những cái tên của những người vừa cầm bút vừa cầm súng mà trăm ngàn năm nữa sử sách Việt luôn khắc ghi như Nam Cao, Trần Mai Ninh, Thôi Hữu, Thâm Tâm, Nguyễn Hồng, Hoàng Lộc, Dương Thị Xuân Quý, Trần Quang Long... Với người trở về, dẫu chẳng vẹn nguyên, nhưng ký ức chiến tranh như một từ trường đầy mãnh lực khiến họ thao thiết trở mình trong từng trang viết. Vết thương mang về từ cuộc chiến in hằn lên thân thể, giày vò xác thịt nhưng chính vết thương ấy khiến họ thấy mình vẫn nặng nợ tơ lòng với đồng đội, với thanh xuân khói lửa và với cả chuyện lưu dấu ký ức cho thế hệ mai

sau tỏ tường. Tôi may mắn khi đã tham dự nhiều cuộc "chuyến giao ký ức" như thế trong các chuyến đi thực tế sáng tác. Với họ màu xanh áo lính là màu bất diệt trôi bất tận trong niềm tự hào của họ.

50 năm đất nước sống trong hòa bình và không ngừng phát triển, cũng theo đó là 80 năm Quân đội Nhân dân Việt Nam vẫn vẹn nguyên một niềm tin với trăm triệu dân đất Việt. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, từ trong gian khổ nguy nan, chính đoàn quân áo xanh là ánh lửa thấp lên sự tái sinh cho đồng bào mình. Có lẽ chúng ta vẫn nhớ cơn bão Yagi đi qua để lại những trận mưa lụt và lũ quét kinh hoàng với đồng bào các tỉnh phía Bắc. Chính thời khắc này, các chiến sĩ quân đội lại một lần nữa thể hiện tinh thần vì dân mà chiến đấu, vì dân mà hy sinh. Và cũng chính lực lượng quân đội đã xây dựng lại làng Nủ để bà con an cư lạc nghiệp.

Dấu ấn trong chặng đường 80 năm - 80 mùa xuân, Quân đội Nhân dân Việt Nam mãi là màu xanh của niềm tin và hy vọng, bay lên bát ngát giữa đất trời Việt Nam. Từ ấy cho đến mãi về sau, đời sẽ tự khắc ghi!

T.P.B

Trong thế giới đầy cạnh tranh ngày nay, thái độ phục vụ không chỉ là một yếu tố phụ trợ mà là trái tim của mọi trải nghiệm. Việc coi trọng thái độ phục vụ như là giá trị cốt lõi sẽ giúp xây dựng môi trường kinh doanh bền vững, gắn kết với cộng đồng cũng như định hình bản sắc địa phương.

Thái độ phục vụ tận tâm không chỉ là cầu nối giữa doanh nghiệp và khách hàng mà còn là linh hồn tạo nên bản sắc của một điểm đến. Thời gian qua, Đà Nẵng không ngừng nỗ lực lắng nghe và tiếp thu những phản hồi từ du khách để cải thiện chất lượng dịch vụ và trải nghiệm du lịch với nhiều kênh tương tác. Chỉ cần thêm một chút nỗ lực và tâm huyết, thành phố hoàn toàn có thể ghi dấu ấn trong lòng du khách bằng những trải nghiệm dịch vụ đáng nhớ, khẳng định vị thế là một điểm đến hấp dẫn trong mắt du khách.

Trải nghiệm trở thành kỷ niệm

Trong chuyến du lịch Thành phố Hồ Chí Minh mới đây, tôi hơi ngại khi ghé nhà hàng một mình. Nhưng sự lung tung nhanh chóng biến mất khi nhân viên phục vụ rất nhiệt tình và chu đáo. Bạn hỏi tôi có muốn sử dụng gấu bông để ngồi cùng không; tặng chun buộc tóc và khăn lau kính; vội vàng gửi giá đỡ di động khi phát hiện tôi đang xem điện thoại... Không riêng tôi, tất cả khách hàng đều được chăm sóc chu đáo như thế. Việc phục vụ tinh tế đến từng tiểu tiết khiến tôi không chỉ hài lòng mà còn rất ấn tượng. Trải nghiệm ăn tối một mình cũng bớt cô đơn nhờ sự quan tâm của các bạn nhân viên.

Thái độ phục vụ khách hàng không chỉ có ở những doanh nghiệp lớn mà còn hiện hữu trong những dịch vụ đời thường hằng ngày. Nhiều năm nay, một tài xế của tuyến xe buýt 54 (Thành phố Hồ Chí Minh) đã góp phần xây dựng hình ảnh tích cực cho dịch vụ công cộng từ những cử chỉ nhỏ nhưng đầy ý nghĩa. Anh chuẩn bị rổ tiền lẻ "cứu nguy" cho các hành khách lỡ quên mang tiền hay chỉ có tiền mệnh giá lớn, chuẩn bị kẹo và mứt khóa xính xắn dành tặng khách xuống xe... Sự quan tâm tinh tế này mang lại cảm giác xúc động mà không tiền bạc hay chính sách nào có thể thay thế. Câu chuyện của anh và chuyến xe buýt ấm áp nhanh chóng lan truyền trên các kênh truyền thông, truyền cảm hứng tham gia phương tiện giao thông công cộng đến nhiều người dân.

Một câu chuyện thú vị khác, mới đây, một cậu nhóc bốn tuổi đã vô tình làm vỡ chiếc bình gốm 3.500 tuổi quý hiếm, có niên đại trong khoảng năm 1130 tới 1500 trước Công nguyên. Vậy bảo tàng Hecht (thuộc Đại học Haifa ở thành phố Haifa, miền Bắc Israel) đã xử lý như thế nào? Thật ngạc nhiên, không có một lời trách mắng hay mức bồi thường nào được đưa ra. Sau khi xác minh qua camera an ninh rằng đó không phải hành động phá hoại, bảo tàng gửi lời mời gia đình cậu nhóc - những người đã rút ngắn thời gian tham quan - quay trở lại để tiếp tục hành trình khám phá. Giám đốc bảo tàng mong muốn khách hàng cảm nhận được sự chào đón nồng nhiệt ở lần trải nghiệm tiếp theo; đồng thời bày tỏ việc chiếc bình bị vỡ là cơ hội tốt để bảo tàng học cách phục hồi

Cốt lõi của sự khác biệt

YÊN CHỈ

cổ vật. Câu chuyện về sự tận tâm trong xây dựng mối quan hệ bền vững với khách hàng đã giúp tên tuổi của bảo tàng Hecht lan tỏa mạnh mẽ khắp thế giới.

Phục vụ từ trái tim

Ba câu chuyện trên là minh chứng rõ ràng rằng thái độ phục vụ tận tâm, chu đáo có thể biến trải nghiệm bình thường thành kỷ niệm đáng nhớ. Trong thế giới kinh doanh hiện đại, sự cạnh tranh giữa các doanh nghiệp không chỉ ở chất lượng sản phẩm hay giá cả mà còn phụ thuộc nhiều vào trải nghiệm của khách hàng. Và điều cốt lõi để tạo nên giá trị ấy chính là thái độ phục vụ. Nhiều nghiên cứu chỉ ra rằng dịch vụ tốt và thái độ tận tâm là yếu tố quan trọng để khách hàng quyết định việc có quay lại sử dụng dịch vụ hay không. Điều này cho thấy việc đầu tư vào thái độ phục vụ không nên chỉ dừng lại ở chiến lược ngắn hạn.

Nhận thức sâu sắc về vai trò then chốt của thái độ phục vụ, nhiều công ty trong và ngoài nước đã có các chính sách hay quyết định quyết liệt. Đơn cử, tại đại hội cổ đông năm 2024, một doanh nghiệp thông tin từng sa thải hơn 200 người từ giám đốc kinh doanh, trưởng các phòng ban đến các nhân viên chăm sóc khách hàng vào năm 2022 vì "thái độ phục vụ". Doanh nghiệp này cho rằng cùng với sự phát triển của công ty, cần xây dựng hệ thống tiêu chuẩn, quy chế quy định về cách ứng xử của nhân viên trong lộ trình phát triển. Một ví dụ điển hình khác về dịch vụ khách hàng phải kể đến Zappos - một công ty thương mại điện tử của Mỹ, chuyên cung cấp giày và các sản phẩm thời trang. Zappos không chỉ cho phép khách hàng đổi trả hàng miễn phí mà còn khuyến khích nhân viên dành thời gian tối đa để giải quyết mọi thắc mắc của họ. Nhân viên chăm sóc khách hàng trải qua bốn tuần đào tạo chuyên sâu về cách làm hài lòng khách hàng trước khi bắt đầu nhận cuộc gọi. Họ gây ấn tượng về câu chuyện một nhân viên đã hỗ trợ khách hàng qua điện thoại suốt 10 giờ 43 phút. Chuỗi khách sạn xa hoa hàng đầu thế giới Ritz-Carlton (thuộc sở hữu của tập đoàn Marriott International) lại có chính sách: bất kỳ nhân viên nào cũng được quyền tự quyết định để làm hài lòng khách mà không cần phê duyệt, miễn là chi phí không vượt quá 2.000 USD. Điều này tạo điều kiện cho nhân viên xử lý nhanh chóng các yêu cầu của khách hàng, tạo cho các "thượng đế" cảm giác được coi trọng và quan tâm. Chính sự linh hoạt và chú trọng đến từng chi tiết nhỏ đã giúp Ritz-Carlton xây dựng danh tiếng toàn cầu về dịch vụ khách hàng đẳng cấp.

Trong khi đó, sự cố của United Airlines (một hãng hàng không của Mỹ) vào năm 2017 đã trở thành bài học đáng nhớ về thái độ phục vụ khách hàng. Cụ thể, hãng hàng không này gặp phải chỉ trích nặng nề khi một hành khách bị kéo lê ra khỏi máy bay do tình trạng quá tải vé. Video ghi lại cảnh tượng này nhanh chóng lan truyền trên mạng xã hội, gây ra làn sóng phẫn nộ trên toàn cầu. Hình ảnh hành khách bị đối xử thô bạo không chỉ gây ra sự phẫn nộ từ

Đà Nẵng rất thành công trong việc thu hút du khách nhưng để tạo sức hấp dẫn thường xuyên, bền vững thì vẫn cần quan tâm hơn về việc xây dựng dịch vụ chất lượng và sự kết nối chân thành.

Ảnh: HUỖNH VĂN TRUYỀN

Thái độ phục vụ tận tâm, chu đáo có thể biến trải nghiệm bình thường thành kỷ niệm đáng nhớ. Trong thế giới kinh doanh hiện đại, sự cạnh tranh giữa các doanh nghiệp không chỉ ở chất lượng sản phẩm hay giá cả mà còn phụ thuộc nhiều vào trải nghiệm của khách hàng. Và điều cốt lõi để tạo nên giá trị ấy chính là thái độ phục vụ.

công chúng mà còn làm tổn hại nghiêm trọng đến uy tín của United Airlines. Nhiều khách hàng đã tẩy chay hãng, dẫn đến sự sụt giảm trong doanh thu và giá cổ phiếu.

Bản sắc của một điểm đến

Sự đầu tư mạnh mẽ vào các loại hình du lịch đa dạng và chuỗi sự kiện đặc sắc diễn ra xuyên suốt năm đã giúp Đà Nẵng ngày càng khẳng định vị thế của mình trên bản đồ du lịch khu vực. Thành phố bên bờ sông Hàn trở thành một trong những điểm đến du lịch được yêu thích không chỉ nhờ tài nguyên thiên nhiên đa dạng mà còn bởi mang lại cho du khách nhiều trải nghiệm phong phú, đậm chất địa phương nhưng vẫn mang tầm quốc tế.

Có thể nói, Đà Nẵng đã rất thành công trong việc thu hút du khách nhưng để tạo sức hấp dẫn thường xuyên, bền vững đến nhiều thị trường khách cũng như duy trì sự phát triển bền vững trong ngành du lịch thì cần quan tâm hơn về việc xây dựng dịch vụ chất lượng và sự kết nối chân thành để du khách quay lại hay trở thành kênh truyền thông tích cực.

Thời gian qua, Đà Nẵng không ngừng nỗ lực lắng nghe và tiếp thu những phản hồi từ du khách để cải thiện chất lượng dịch vụ và trải nghiệm du lịch với nhiều kênh tương tác: từ khảo sát trực tuyến, tổng đài hỗ trợ đến từng chi tiết nhỏ đã giúp Ritz-Carlton xây dựng danh tiếng toàn cầu về dịch vụ khách hàng đẳng cấp. Những ý kiến này không chỉ giúp chính quyền nhận diện được các vấn đề còn tồn tại như chất lượng dịch vụ, cơ sở hạ tầng, mà còn là nguồn cảm hứng cho những sáng kiến nhằm nâng cao trải nghiệm của du khách. Đà Nẵng cũng đã thành lập các tổ chức chuyên trách việc theo dõi và xử lý phản hồi của khách hàng một cách nhanh chóng, từ việc giải quyết các khiếu nại đến cải thiện chất lượng dịch vụ tại các điểm du lịch.

Theo báo cáo của Sở Du lịch, trong 9 tháng đầu năm 2024, Trung tâm Hỗ trợ du

khách đã tiếp nhận hơn 63.000 lượt khách tại văn phòng và các quầy thông tin tại sân bay; hỗ trợ khách từ 5.000 cuộc gọi, 200 email, 5.000 tin nhắn của du khách. Bên cạnh đó, đã phối hợp các đơn vị chức năng liên quan xử lý 235 tình huống về thất lạc hành lý, điện thoại, giấy tờ tùy thân, tiếp nhận phản ánh của du khách về dịch vụ vận chuyển, dịch vụ khách sạn. Tổ phản ứng nhanh du lịch đã tiếp nhận thông tin phản ánh của du khách trong và ngoài nước qua đường dây nóng và email của tổ (hơn 50 cuộc gọi và 2 email), qua tiếp nhận, tổ đã trực tiếp triển khai kiểm tra xác minh hoặc chuyển các ngành có liên quan xử lý dứt điểm các vụ việc phản ánh của du khách.

Qua lắng nghe mới hay vẫn còn tồn tại vấn đề về thái độ phục vụ trong một số cơ sở kinh doanh dịch vụ, đặc biệt trong lĩnh vực lưu trú. Kết quả xử lý vi phạm hành chính trong hoạt động lữ hành, lưu trú và hướng dẫn du lịch đã ban hành 30 quyết định với tổng số tiền xử phạt 257,850 triệu đồng. Điều này cho thấy rằng mặc dù Đà Nẵng đã có những bước tiến lớn nhưng việc duy trì và cải thiện chất lượng dịch vụ vẫn là một thách thức.

Thiết nghĩ, trước khi du khách lên tiếng phản ánh, trước khi các sở, ngành xử phạt nghiêm các cơ sở vi phạm thì điều quan trọng là xây dựng văn hóa phục vụ khách hàng đồng đều với các tiêu chí rõ ràng tại các đơn vị dịch vụ trên địa bàn thành phố. Song song, cộng đồng kinh doanh du lịch trên địa bàn thành phố nỗ lực đào tạo nhân viên, xây dựng hệ thống đánh giá hiệu suất...; chính quyền thành phố tổ chức hội thảo chia sẻ kinh nghiệm, thiết lập các giải thưởng cho những doanh nghiệp xuất sắc trong dịch vụ khách hàng... Sự kết hợp giữa đào tạo, đánh giá, khuyến khích và phản hồi sẽ tạo ra một môi trường phục vụ khách hàng chuyên nghiệp, từ đó nâng cao uy tín và sự hài lòng của du khách khi đến với Đà Nẵng.

Y.C

Phát huy tiềm năng, lợi thế

TIỂU YẾN thực hiện

Quá trình triển khai Chỉ thị 30/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam, Đà Nẵng đã có những dự tính riêng nhằm phát huy tiềm năng, lợi thế sẵn có. Ông Hà Vỹ, Phó Giám đốc Sở Văn hóa - Thể thao khẳng định, thành phố xác định công nghiệp văn hóa là một trong những đột phá, hướng đi mới trong bối cảnh hiện nay.

Ngoài ưu tiên phát triển không gian văn hóa, giải trí, điện ảnh, biểu diễn nghệ thuật, thành phố phấn đấu doanh thu ngành công nghiệp văn hóa đạt khoảng 5% GRDP cũng như tạo thêm nhiều vị trí việc làm.

** Xác định công nghiệp văn hóa là hướng đi mới trong bối cảnh hiện nay, vậy Đà Nẵng đang có những tiềm năng, lợi thế nào để tạo nên sự đột phá này, thưa ông?*

- Đà Nẵng là thành phố trẻ, năng động với nguồn tài nguyên văn hóa đa dạng gắn liền với danh lam thắng cảnh, các di tích, lịch sử làng nghề. Đặc biệt, trong số 7 di sản văn hóa

Lễ hội pháo hoa quốc tế là sự kiện văn hóa nổi bật, hấp dẫn tại thành phố Đà Nẵng suốt 16 năm qua. Ảnh: T.Y

phi vật thể quốc gia thì Đà Nẵng sở hữu nghệ thuật tuồng xứ Quảng, nghệ thuật hò/hát bài chòi dân gian. Cùng với đó là một số làng nghề truyền thống như dệt chiếu Cẩm Nê, nước mắm Nam Ô hay bánh tráng Túy Loan... Thành phố cũng sở hữu hệ thống di tích, danh lam thắng cảnh nổi tiếng với 2 di tích quốc gia đặc biệt, 17 di tích cấp quốc gia và 69 di tích cấp thành phố.

Đà Nẵng được đánh giá là một trong những địa phương có kinh nghiệm tổ chức sự kiện, lễ hội lớn, tạo sức hút cho du khách trong và ngoài nước. Đơn cử như lễ hội Quán Thế Âm, lễ hội pháo hoa quốc tế hay gần đây nhất là Liên hoan phim châu Á - Đà Nẵng góp phần khẳng định vị thế của thành phố như một trung tâm giao lưu văn hóa, nghệ thuật và giải trí trong khu vực. Những sự kiện này không chỉ quảng bá thương hiệu văn hóa đặc trưng mà còn tạo động lực phát triển các ngành dịch vụ phụ trợ như

du lịch, ẩm thực, lưu trú và vận tải.

Ngoài ra, với môi trường năng động và hạ tầng đồng bộ, Đà Nẵng còn thu hút lượng lớn nhân lực trẻ, có trình độ, có năng lực sáng tạo. Đội ngũ văn nghệ sĩ không ngừng lớn mạnh, hoạt động tích cực, hiệu quả, đóng góp ngày càng to lớn cho sự nghiệp chung của đất nước và thành phố. Với vị trí địa lý thuận lợi, Đà Nẵng trở thành cầu nối giữa trung tâm kinh tế lớn như Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh khu vực miền Trung. Điều này tạo điều kiện để địa phương trở thành một trung tâm giao lưu văn hóa, thúc đẩy sự phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, đặc biệt trong bối cảnh phát triển du lịch và các ngành dịch vụ văn hóa.

** Ông có thể giới thiệu một vài không gian sáng tạo, trình diễn mà Đà Nẵng đã nỗ lực hình thành để đáp ứng nhu cầu thường lãm của người dân?*

- Đà Nẵng sở hữu nhiều không gian sáng tạo, biểu diễn đa dạng cùng hệ thống thông tin hiện đại, tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động sáng tạo và quảng bá sản phẩm văn hóa như Bảo tàng Đà Nẵng, Bảo tàng Mỹ thuật, Bảo tàng Điêu khắc Chăm, rạp chiếu phim Lê Độ, nhà hát Trưng Vương. Đặc biệt thành phố cũng tạo điều kiện cho các chương trình nghệ thuật chất lượng như Máy Lang thang, Áo dài show, Hòa Vang show... hoạt động. Ngoài ra, các sân chơi nghệ thuật hay hệ thống rạp chiếu phim tư nhân cũng gia tăng cả về số lượng lẫn chất lượng.

Để đáp ứng nhu cầu phát triển công nghiệp văn hóa, thành phố đang tập trung vào việc đa dạng hóa không gian văn hóa, giải trí. Trong đó, nổi bật là nâng cao hiệu quả hoạt động phố đi bộ, chợ đêm cùng không gian biểu diễn nghệ thuật ngoài trời tại các khu vực trung tâm như đường Bạch Đằng, Trần Hưng Đạo. Đồng thời, khuyến khích các bảo tàng hình thành không gian triển lãm nghệ thuật kỹ thuật số, giới thiệu tác phẩm văn hóa hiện đại kết hợp công nghệ cao, phù hợp với xu hướng mới.

** Vậy để phát triển bền vững, ngành công nghiệp văn hóa Đà Nẵng cần thêm những giải pháp nào trong thời gian tới?*

- Để phát triển bền vững ngành công nghiệp văn hóa, Đà Nẵng cần tập trung vào ba nội dung chính: bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống, thúc đẩy sáng tạo hiện đại và tăng cường hợp tác quốc tế. Trước tiên, thành phố sẽ tiếp tục đầu tư vào công tác bảo tồn di sản,

không chỉ bảo vệ các giá trị văn hóa vật thể như di tích, làng nghề mà còn cả văn hóa phi vật thể như nghệ thuật tuồng xứ Quảng, bài chòi dân gian. Song song với đó, các chương trình truyền thông, giáo dục cộng đồng về ý thức giữ gìn văn hóa sẽ được đẩy mạnh, đặc biệt trong thế hệ trẻ. Thứ hai, Đà Nẵng cần tạo điều kiện để các nghệ sĩ và nhà sáng tạo có thêm không gian, cơ hội thể hiện tài năng. Việc hỗ trợ về mặt tài chính, chính sách và hạ tầng là rất quan trọng để thúc đẩy dự án sáng tạo văn hóa, khuyến khích sự ra đời của các sản phẩm văn hóa mang dấu ấn địa phương nhưng có khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế. Cụ thể, thành phố ưu tiên phát triển một số sản phẩm, dịch vụ công nghiệp văn hóa phù hợp, có tiềm năng, lợi thế và mang bản sắc riêng như du lịch văn hóa, phần mềm và trò chơi giải trí, điện ảnh, quảng cáo, nghệ thuật biểu diễn... Cuối cùng là tăng cường kết nối với các tổ chức quốc tế nhằm quảng bá hình ảnh, giá trị văn hóa địa phương ra thế giới.

Có thể nói Đà Nẵng đang ở thời điểm lý tưởng để định vị mình là một trung tâm văn hóa sáng tạo, không chỉ của miền Trung. Với chiến lược đúng đắn và sự đầu tư bền vững, ngành công nghiệp văn hóa hứa hẹn sẽ trở thành động lực tăng trưởng kinh tế quan trọng, góp phần nâng cao đời sống tinh thần của cộng đồng cũng như phấn đấu doanh thu đạt khoảng 5% GRDP thành phố.

** Ông đánh giá như thế nào về vai trò cũng như sự tham gia của*

Để du lịch văn hóa có lối đi riêng

TƯỜNG VY

Đà Nẵng được thiên nhiên ưu ái với lợi thế trước sông, sau núi, biển kề một bên đi kèm các di tích, danh lam, thắng cảnh, bảo tàng, làng nghề, lễ hội... có tuổi đời hơn trăm năm. Điều này tạo nguồn tài nguyên quý giá về kho tàng văn hóa và là nền tảng, lực hấp dẫn để phát triển du lịch. Lễ đó, chúng ta có quyền hy vọng phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa có bản sắc, độc đáo và theo hướng bền vững.

Những chiếc áo mới lộng lẫy

Tại đỉnh đèo Hải Vân mây ngàn lộng gió, "đệ nhất hùng quan" Hải Vân Quan sau hơn 2 năm trùng tu, tháng 8-2024 đã mở cửa, thu hút lượng lớn du khách trong nước và quốc tế đến thưởng ngoạn. Có thể nói, công trình đã làm sống lại vẻ đẹp uy nghi vẻ tư duy hướng biển của vua Minh Mạng. Bởi đứng trên đỉnh đèo, phóng xa tầm mắt, phong cảnh hùng vĩ với biển cả, núi non trùng điệp trải dài hiện ra kèm sương giăng mờ ảo, mây trắng bảng lảng sà xuống như bức tranh có một không hai. Ông Huỳnh Đình Quốc Thiện, Giám đốc Bảo tàng Đà Nẵng, tỏ rõ niềm tự hào khi nhắc đến Hải Vân Quan, ông chia sẻ, việc phục hồi, bảo tồn Hải Vân Quan thực sự làm sống lại các giá trị văn hóa bởi chứa đựng những giá trị to lớn về lịch sử, văn hóa, quân sự, nó cũng là "đòn bẩy"

phát triển du lịch bền vững.

Từ đỉnh đèo Hải Vân, chúng tôi xuống phường Hòa Hiệp Nam, quận Liên Chiểu để trò chuyện cùng anh Bùi Thanh Phú, chủ hộ kinh doanh nước mắm nhĩ Nam Ô Hương Làng Cổ. Nhớ lại khoảng thời gian gần 10 năm trước, anh trần trở khi làng nghề nước mắm Nam Ô hơn 400 tuổi và từng là đặc sản "tiến vua" có nguy cơ biến mất trong dòng chảy đô thị hóa bởi đầu ra khan hiếm, đọng vốn lâu nên người dân muốn tìm ngành nghề khác trang trải cuộc sống. Là người con của làng chài cổ Nam Ô và gia đình có truyền thống 4 đời làm mắm nên anh đặt quyết tâm gây dựng thương hiệu nước mắm Nam Ô vang danh một thời. Nói là làm, anh dồn hết số vốn để thành lập công ty, nghiên cứu lại cách thức làm mắm đạt tiêu chuẩn màu nâu hổ phách, bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm và quảng bá sản phẩm

đến các công ty du lịch, hội, nhóm...

Không phụ lòng anh Phú và bà con làng nghề, nước mắm Nam Ô dần tiến xa trên bản đồ nước mắm trong cả nước khi Cục Sở hữu trí tuệ Việt Nam cấp logo, nhãn hiệu tập thể và được Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch công nhận di sản phi vật thể cấp quốc gia. Bước ngoặt mới, tháng 6 vừa qua, nước mắm Nam Ô được Cục Sở hữu trí tuệ cấp văn bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý đầu tiên của thành phố và là 1 trong 3 chỉ dẫn địa lý về sản phẩm nước mắm trên cả nước (cùng nước mắm Phú Quốc, nước mắm Phan Thiết).

Thận trọng và linh hoạt

Đà Nẵng sở hữu kho tàng văn hóa như: di tích quốc gia đặc biệt Ngũ Hành Sơn (danh thắng Ngũ Hành Sơn), Thành Điện Hải, Bảo tàng Đà Nẵng, Bảo tàng Điêu khắc Chăm, Bảo tàng Mỹ thuật Đà Nẵng... Ngoài ra,

"Đệ nhất hùng quan" Hải Vân Quan sau hơn 2 năm trùng tu đã mở cửa, thu hút du khách trong nước và quốc tế đến thưởng ngoạn. Ảnh: XUÂN SƠN

còn có các làng nghề điêu khắc đá mỹ nghệ Non Nước, làng nghề làm bánh tráng Túy Loan... hay lễ hội Cầu ngư đều được công nhận di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Nổi bật, bên dòng sông Hàn thơ mộng, lễ hội pháo hoa quốc tế Đà Nẵng trở thành thương hiệu, là sản phẩm văn hóa du lịch đặc trưng. Tuy nhiên, muốn tạo sức hút và điểm nhấn riêng để phát triển du lịch văn hóa không chỉ ở một mùa mà suốt bốn mùa trong năm thì cần nhiều yếu tố về nguồn nhân lực lẫn chất lượng sản phẩm.

Ông Huỳnh Đình Quốc Thiện cho biết, thực tế, giống nhiều địa phương, Đà Nẵng đã và đang đối mặt nhiều thách thức, khó khăn trong việc phát triển văn hóa gắn với du lịch. Để tìm giải pháp vừa phát triển du lịch văn hóa vừa phát triển kinh tế và giữ được

giá trị vốn quý di sản văn hóa, thành phố cần thận trọng và linh hoạt. "Tôi nghĩ cần 5 yếu tố chính. Thứ nhất, công tác quảng bá và phát huy giá trị cần hiệu quả, tương xứng tiềm năng vốn có, để hấp dẫn công chúng, nhất là giới trẻ. Thứ hai, cần năng động, đổi mới, dám nghĩ, dám làm, để làm giàu các giá trị di sản văn hóa nhằm phát triển du lịch. Thứ ba, việc tiếp đón du khách đến tham quan phải tính toán đủ khả năng, sức chứa để khai thác đúng mức, bảo tồn lâu dài. Song song, có hướng dẫn cụ thể đối với các nội dung như: thành lập tổ chức bảo vệ di tích, cơ chế, chính sách tài chính cho hoạt động bảo tồn di sản văn hóa, phát triển du lịch bền vững gắn với cộng đồng. Thứ tư, nên chăng đưa các loại hình di sản văn hóa truyền thống vào giảng dạy

cộng đồng dân cư, doanh nghiệp trong quá trình xây dựng, phát triển ngành công nghiệp văn hóa thành phố?

- Theo tôi, vai trò của cộng đồng dân cư và doanh nghiệp trong quá trình xây dựng, phát triển ngành công nghiệp văn hóa rất quan trọng, thậm chí mang tính quyết định. Đối với cộng đồng dân cư, đây không chỉ là đối tượng thụ hưởng mà còn là chủ thể trực tiếp bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống. Những người dân ở làng nghề, nghệ nhân trong lĩnh vực văn hóa phi vật thể hay những cá nhân đam mê sáng tạo văn hóa nghệ thuật đều đóng vai trò là nguồn cảm hứng, cũng như động lực thúc đẩy ngành công nghiệp văn hóa phát triển. Các chương trình lễ hội, sự kiện văn hóa do thành phố tổ chức luôn nhận được sự tham gia, ủng hộ nhiệt tình từ cộng đồng dân cư, tạo nên sự lan tỏa mạnh mẽ.

Đặc biệt, ý thức của người dân trong giữ gìn các di sản văn hóa, bảo vệ môi trường sinh thái ở khu vực danh lam thắng cảnh hay đóng góp ý tưởng sáng tạo đã giúp thành phố ngày càng hoàn thiện, sản phẩm văn hóa mang bản sắc riêng. Ngoài ra, việc hình thành cộng đồng nghệ sĩ, câu lạc bộ sáng tạo nghệ thuật cũng đóng góp không nhỏ vào sự đa dạng trong đời sống văn hóa địa phương. Trong khi đó, doanh nghiệp là nhân tố then chốt trong đầu tư, khai thác và thương mại hóa các sản phẩm, dịch vụ văn hóa. Chính sự tham gia của doanh nghiệp đã mở rộng quy mô và tăng tính chuyên nghiệp cho ngành công nghiệp văn hóa Đà Nẵng. Họ vừa là nhà đầu tư, vừa là đối tác chiến lược trong quảng bá và đưa các sản phẩm văn hóa của Đà Nẵng ra thị trường quốc tế.

Để tiếp tục thu hút sự tham gia của người dân, doanh nghiệp, thành phố cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách hỗ trợ, bao gồm khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào công nghiệp văn hóa bằng các ưu đãi về thuế, đất đai, hỗ trợ vay vốn. Đồng thời đẩy mạnh hợp tác công - tư, đặc biệt trong phát triển các không gian văn hóa, tổ chức sự kiện và sản xuất sản phẩm văn hóa. Cuối cùng là tập trung nâng cao năng lực cộng đồng qua hoạt động đào tạo, hướng dẫn cho người dân, nghệ nhân cách bảo tồn, khai thác giá trị văn hóa và tham gia sâu vào các chuỗi giá trị công nghiệp văn hóa trong tương lai.

* *Cảm ơn ông về cuộc trao đổi này!*

T.Y

và xây dựng chương trình, tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng cho người làm văn hóa lần du lịch. Thứ năm, tạo điều kiện trong việc liên kết các vùng nhằm khai thác những giá trị chung về tài nguyên, di sản văn hóa để thúc đẩy ngành du lịch phát triển bền vững. Đồng thời phát huy kết quả đạt được, khắc phục nhược điểm, nêu bật ưu điểm, đào tạo nguồn nhân lực chuyên nghiệp, bài bản", ông Thiện chia sẻ.

Để phát triển ngành công nghiệp văn hóa, nhất là các ngành tiềm năng, điển hình là lĩnh vực du lịch văn hóa, ông Hà Vỹ, Phó Giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao cho hay, sở tham mưu UBND thành phố ban hành văn bản chỉ đạo, hướng dẫn tổ chức hoạt động văn hóa, văn nghệ. Qua đó, các địa phương chủ động triển khai xây dựng để án phát huy giá trị di tích gắn với phát triển du lịch như: "Để án bảo tồn và phát huy giá trị đình Lỗ Giáng", "Để án các chương trình nghệ thuật truyền thống như "Hồn Việt", "Tuồng xuống phố"... Ngoài ra, thành phố hình thành các tour, tuyến du lịch kết nối các điểm di sản, các lễ hội truyền thống. Trong đó, chú trọng hoạt động văn hóa, lễ hội hai bên bờ sông Hàn và hoạt động biểu diễn nghệ thuật phục vụ tại các quận, huyện. Theo đó, các hoạt động được đổi mới về nội dung lẫn hình thức, đáp ứng nhu cầu thưởng thức của người dân và du khách. Đồng thời đề xuất giải pháp đẩy mạnh chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa, nhất là ứng dụng công nghệ mới, nhằm tạo ra các sản phẩm văn hóa nghệ thuật chất lượng, có thể tham gia thị trường quốc tế. Xây dựng thị trường cho các sản phẩm văn hóa và hoạt động văn hóa trên cơ sở kiến thức và kỹ năng. Đặc biệt, sở tham mưu UBND thành phố ban hành đề án tổ chức sự kiện, lễ hội văn hóa đặc sắc hằng năm, đây là cơ sở để triển khai các hoạt động quy mô, hiệu quả, thu hút du khách trong và ngoài nước đến thành phố.

T.V

Đà Nẵng - điểm đến mới của điện ảnh thế giới

NHÂN HÒA ANH

Qua hai kỳ tổ chức, Liên hoan phim Châu Á - Đà Nẵng (gọi tắt là DANAFF) là tín hiệu mừng để thành phố có thêm dư địa phát triển ở lĩnh vực kinh tế - văn hóa. Còn cả chặng đường dài phía trước để khai mở tiềm năng từ những sự kiện mang tầm châu lục như DANAFF khi với Đà Nẵng, điện ảnh vẫn là "viên ngọc quý còn ẩn mình".

* *Đạo diễn Đoàn Hồng Lê, Trung tâm Truyền hình Việt Nam khu vực miền Trung - Tây Nguyên (VTV8):*

DANAFF cho thấy văn hóa đang được đầu tư

Tôi đã đến nhiều liên hoan phim quốc tế, ở những thành phố lớn châu Âu. Nhìn cách người ta đến xem phim mà mơ ước: vé chỉ được phát hai tiếng trước khi chiếu, có những bộ phim chiếu ở các rạp mà liên hoan phim thuê của tư nhân thì khán giả còn phải mua vé để bù tiền thuê rạp, vẫn xếp hàng dài mua. Phim chiếu đúng giờ và đến trễ vài phút là không còn cơ hội vào xem nữa bởi khi màn hình bật lên thì cửa đã đóng. Đó không chỉ là văn hóa xem phim ở những nước có nền điện ảnh lâu đời mà còn là sự tôn trọng đối với những tác phẩm điện ảnh và những người làm phim.

Tôi cũng đã đến liên hoan phim Yoryakarta, Indonesia. Đó là một thành phố nhỏ trên một hòn đảo, nhưng có một cộng đồng làm phim trẻ, xem các bộ phim thể nghiệm họ làm thì thấy sự sáng tạo được khuyến khích tối đa, khán giả tôn trọng và các buổi trò chuyện với đạo diễn sau khi chiếu luôn sôi nổi. Người kết nối câu chuyện giữa khán giả và đạo diễn cũng là các nhà làm phim nên rất chất lượng và thú vị. Hình thành được một cộng đồng để chia sẻ với nhau niềm đam mê điện ảnh là điều rất quan trọng và tình yêu điện ảnh của khán giả như vậy truyền nguồn cảm hứng rất lớn đến người làm phim.

Mấy năm gần đây tôi rất mừng khi thấy Đà Nẵng bắt đầu xuất hiện những người làm phim trẻ, tạo ra các bữa tiệc điện ảnh nhỏ. Họ rất cần được hỗ trợ, khuyến khích để lớn lên, trở thành một cộng đồng điện ảnh trẻ trung, cởi mở, sáng tạo. DANAFF là nơi để người làm phim gặp gỡ khán giả, hội ngộ cùng nhau. Người làm phim rất cần một cộng đồng chia sẻ những niềm đam mê đến điện ảnh, và liên hoan phim là môi trường tốt cho những người hoạt động trong lĩnh vực này bởi ở đó người làm phim được xem những bộ phim mới, cập nhật những xu hướng mới của điện ảnh thế giới và khu vực, chia sẻ các dự án đang thực hiện. Thành phố rất cần những sự kiện như vậy để cho thấy rằng văn hóa đang được đầu tư.

* *Nhà báo Trần Tuấn, Trưởng Văn phòng Báo Tiền Phong tại Đà Nẵng*

Ban tổ chức cần tính đến việc truyền thông ở mức độ chuyên sâu hơn

Điện ảnh là một trong những sản phẩm công nghiệp văn hóa đang rất được thế giới chú trọng và săn đón, mang lại hiệu quả rất lớn, không chỉ về tiền mà còn về quảng bá hình ảnh của một thành phố,

Bối cảnh của phim "Yêu em bất chấp" là thành phố Đà Nẵng đẹp lung linh và lãng mạn.

Ảnh: Tư liệu

một quốc gia. DANAFF là dịp tốt để báo chí, truyền thông được trực tiếp tham gia hội nhập, học hỏi từ các nền điện ảnh tiên tiến của khu vực và thế giới. Rất nhiều vùng đất, quốc gia được toàn thế giới biết đến và yêu thích tìm đến, là nhờ những thước phim trên màn ảnh rộng. Trước nay mọi người biết Đà Nẵng nhờ những thắng cảnh, điểm du lịch, sản phẩm du lịch nổi tiếng, nhờ con người hiền hòa mến khách... Và giờ đây, chúng ta có thêm một dư địa rất lớn hầu như chưa được khai thác, đó là thông qua kênh phim ảnh.

Đà Nẵng hiện có hơn 100 cơ quan báo, đài Trung ương và địa phương, với đủ các loại hình truyền thông. Đó là một trong những điều kiện góp phần để DANAFF được lan tỏa đến bạn đọc, công chúng trong và ngoài nước. Và qua hai kỳ DANAFF tôi thấy ban tổ chức đã rất chú trọng và chu đáo với công tác truyền thông. Tuy nhiên, sự kiện DANAFF tôi thấy còn rất thiếu những cây bút phê bình phim, đa số mới chỉ là những bài đăng phản ánh, tường thuật về sự kiện. Mà tác giả phần lớn là những phóng viên mảng văn hóa nghệ thuật chung chung, chưa chuyên sâu về điện ảnh. Do đó, trong chặng đường dài của DANAFF phía trước, tôi nghĩ ban tổ chức cần tính đến việc truyền thông ở mức độ chuyên sâu hơn. Nên mời các nhà phê bình phim trong và ngoài nước đến tham dự, thậm chí có thể mời một nhà phê bình phim quốc tế nổi tiếng vào ban giám khảo một hạng mục giải thưởng nào đó. Và cũng nên tính đến việc mời những ekip truyền thông nổi tiếng của thế giới về điện ảnh tham gia báo trợ thông tin cho liên hoan phim.

Chặng đường phía trước còn rất dài nhưng tôi cho rằng đây là hướng đi đúng, kịp thời và hợp thời. Công nghiệp điện ảnh phát triển sẽ góp phần quảng bá rất lớn những thương hiệu riêng có của Đà Nẵng, từ con người, vùng đất, lịch sử, đến du lịch, ẩm thực, văn hóa giải trí, giáo dục...

* *Kinh Quốc, biên kịch, nhà phê bình phim trẻ:*

Đầu tư vào tương lai của điện ảnh Việt

Tôi nghĩ để DANAFF phát triển theo đúng hướng một liên hoan phim chuẩn, những mùa sau nên tập trung nhiều hơn vào các nhà làm phim độc lập và trẻ tuổi thông qua các chợ dự án, hay giải thưởng dành cho phim ngắn xuất sắc. Người trẻ chính là tương lai của không chỉ ngành điện ảnh mà còn trong mọi lĩnh vực khác. Đầu tư vào nhà làm phim trẻ là đầu tư vào tương lai của điện ảnh Việt.

Tôi chưa từng đặt chân đến những liên hoan phim quốc tế danh giá của nước ngoài nên tôi không dám khẳng định như thế nào là một thành phố điện ảnh thực thụ. Nhưng tôi biết rõ một điều là để làm được việc đó, trước hết Đà Nẵng phải là nơi sinh sống và hoạt động của các nhà làm phim (kể cả phim thương mại như quảng cáo), đạo diễn, diễn viên... Và để điều này xảy ra, Đà Nẵng cần có thêm những phim

trường chuyên nghiệp, rộng lớn và đầy đủ máy móc, thiết bị chuyên dụng. Tiếp theo, thành phố cần thu hút những nhà đầu tư, đơn vị sản xuất mở thêm chi nhánh công ty và phim trường tại Đà Nẵng để những người làm trong ngành phim và sáng tạo nói chung có thêm lựa chọn địa điểm hành nghề mới. Khi Đà Nẵng đã trở thành địa điểm làm phim uy tín thì ta mới có thể nghĩ đến việc thành lập những tổ chức đào tạo về làm phim.

Đà Nẵng vẫn còn là một viên ngọc ẩn trong ngành điện ảnh. Nơi đây không chỉ đẹp mà còn mang tinh thần thoáng đãng của nghệ thuật. Vì vậy, Đà Nẵng có thể trở thành nơi lý tưởng để nuôi dưỡng những tài năng nghệ thuật trẻ.

* *Biên kịch Trà Xuân Phương, Chủ tịch Hội Điện ảnh thành phố Đà Nẵng*

Định hướng trở thành thành phố điện ảnh

Qua hai lần tổ chức thành công DANAFF, Đà Nẵng đang dần biết phát huy thế mạnh của mình về không gian lý tưởng của một thành phố du lịch, có phong cảnh đẹp, trung tâm của nhiều di sản, con người thân thiện, cơ sở hạ tầng tốt để có thể quy tụ những nhà làm phim uy tín, những tác phẩm điện ảnh chất lượng và những khuôn mặt điện ảnh có sức hút truyền thông. Chúng ta có quyền nghĩ và mơ ước về một thành phố điện ảnh trong tương lai.

Tuy nhiên, Đà Nẵng không chỉ là nơi tổ chức liên hoan phim, mà còn phải xây dựng được hệ sinh thái điện ảnh bao gồm cả trường quay, hệ thống rạp chiếu, nguồn nhân lực, dịch vụ và hãng phim... Vấn đề là Đà Nẵng cần tận dụng lợi thế như một trường quay tuyệt vời thông qua các phim đã sản xuất để các đoàn làm phim tìm đến, ngoài ra cần thu hút, tuyển dụng đào tạo đội ngũ làm phim đáp ứng được các yêu cầu và các dịch vụ cung cấp đạt chuẩn quốc tế, liên kết các đơn vị, sở, ngành với doanh nghiệp để hình thành chuỗi cung ứng các điều kiện tốt nhất cho những nhà làm phim. Thành phố cần tạo nhiều hơn sân chơi cho các nhà làm phim trẻ trong cộng đồng, đồng thời có chính sách thu hút nhân tài. Thành phố nên tạo nguồn nhân lực điện ảnh không chỉ từ các workshop như Ươm mầm tài năng trong khuôn khổ liên hoan phim, mà còn có thể phối hợp các Trường Điện ảnh, xây dựng nguồn nhân lực chất lượng và chuyên nghiệp ở nhiều vị trí: biên kịch, đạo diễn hình ảnh, diễn viên, âm thanh, ánh sáng, kỹ thuật dựng... Hiện nay ở Đà Nẵng chưa có cơ sở đào tạo chuyên sâu về điện ảnh, thị trường điện ảnh còn nhỏ hẹp nên chưa thu hút được các nguồn nhân lực có chất lượng cho các hoạt động điện ảnh.

Đà Nẵng cũng cần có những giải pháp hỗ trợ, khuyến khích, tạo điều kiện trong sáng tạo nghệ thuật cho đội ngũ làm công tác điện ảnh hiện có đang sinh sống, làm việc trên địa bàn thành phố.

N.H.A

Cầu nối văn hóa từ game và thời trang

XUÂN SƠN

Phần mềm và các trò chơi giải trí (game) và thời trang là hai trong số 12 ngành công nghiệp văn hóa ở Việt Nam, cùng với quảng cáo, kiến trúc, thủ công mỹ nghệ, thiết kế, điện ảnh, xuất bản, nghệ thuật biểu diễn, mỹ thuật, nhiếp ảnh và triển lãm, truyền hình và phát thanh, du lịch văn hóa. Tại Đà Nẵng, đây là hai lĩnh vực cần phương án phát triển phù hợp để khai thác tối đa tiềm năng.

Thời trang kể chuyện văn hóa

Cuộc hẹn ở Thủ đô Hà Nội vào một ngày cuối năm 2024 đưa ban chủ nhiệm Câu lạc bộ Di sản áo dài Việt Nam tại Đà Nẵng (CLB) gặp một nhân vật đặc biệt - nguyên Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Bình. Trong không khí ấm cúng, nữ chính trị gia lỗi lạc của đất nước năm nay đã 97 tuổi trao cho những chị em từ thành phố bên sông Hàn kỷ vật vô giá - Chiếc áo dài gắn bó với Madame Bình trong cuộc đàm phán lịch sử tại Hội nghị Paris (1969-1973) có chữ ký của bà.

Chiếc áo dài lịch sử được bà Nguyễn Thị Văn Lan, nguyên Phó trưởng đoàn chuyên trách Đoàn đại biểu Quốc hội thành phố Đà Nẵng, Chủ nhiệm danh dự CLB và bà Lê Thị Lý, Phó Giám đốc Trung tâm nghiên cứu phát triển văn hóa Hùng Vương, Chủ nhiệm CLB lưu giữ cẩn thận.

Chiếc áo dài của nguyên Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Bình sẽ là vật phẩm quan trọng trong "ngôi nhà di sản" về áo dài của CLB. Trong không gian trưng bày, giới thiệu những chiếc áo dài qua các thời kỳ, CLB sẽ giới thiệu bản sắc văn hóa Việt thông qua áo dài như cách Hàn Quốc đã làm với Hanbok hay người Nhật làm với Kimono. Đó cũng là điểm hẹn để du khách có thể hóa thân thành người phụ nữ Việt Nam qua tà áo dài, lưu lại những bức ảnh đẹp và lan tỏa hình ảnh một biểu tượng văn hóa.

Trong tâm huyết phát huy giá

trị truyền thống của chiếc áo dài như một cầu nối văn hóa, thời gian qua, những thành viên CLB tích cực tham gia nhiều lễ hội văn hóa, sự kiện du lịch tại Đà Nẵng và các địa phương lân cận, tặng áo dài cho học sinh, trình diễn áo dài... "Trong nhịp sống hiện đại và năng động của Đà Nẵng, CLB ra đời nhằm kết nối và lan tỏa tình yêu với tà áo dài - trang phục đậm đà bản sắc Việt...", bà Lý chia sẻ.

Biểu tượng áo dài cũng được nhà thiết kế Lê Doãn Hùng, chủ thương hiệu Tầm Design giới thiệu đến công chúng qua những bộ sưu tập ấn tượng. Năm ngoái, bộ sưu tập "Hà Y" của anh trình làng tại chương trình "Mỹ Tục Khá Gia" giữa không gian đình làng Lô Giáng (phường Hòa Xuân, quận Cẩm Lệ). Với màn trình diễn của Hoa khôi Áo dài Việt Nam 2016 Trương Diệu Ngọc, Á hậu 3 Hoa hậu Hòa bình Việt Nam 2022 Trần Nguyễn Minh Thu và nhiều người mẫu, hình ảnh tà áo dài Việt Nam trở nên rực rỡ hơn. Mới đây, anh Hùng ra mắt bộ sưu tập "Mơ màng" tại phố cổ Hội An (Quảng Nam) theo phong cách nhẹ nhàng, với đa phần các mẫu được may theo form áo dài cổ yếm kết hợp đính kết các họa tiết tỉ mỉ, vừa tôn vinh giá trị văn hóa áo dài, vừa thể hiện sự phá cách, sáng tạo.

Đà Nẵng có nhiều thuận lợi để phát triển thời trang khi là thành phố du lịch. Bên cạnh đó, Đà Nẵng có nguồn nhân lực trẻ cho ngành thiết kế thời trang với Đại học Duy Tân là đơn vị đào tạo đầu tiên. "Ở góc độ cá nhân, tôi mong muốn thành phố

Câu lạc bộ Di sản áo dài Việt Nam tại Đà Nẵng trình diễn áo dài trên đường phố. Ảnh: PV

“Trong lĩnh vực công nghệ và giải trí, cần tập trung phát triển các game mang đậm bản sắc Việt; xây dựng nền tảng/hệ sinh thái phát hành nội dung số bản quyền và ứng dụng công nghệ AR/VR trong trải nghiệm văn hóa”.

Ông Bùi Nguyên Hùng, Chủ tịch Hiệp hội Sáng tạo và Bản quyền tác giả Việt Nam

có thêm nhiều sản phẩm cho những nhà thiết kế, tạo điều kiện cho nhiều show thời trang được tổ chức. Đó là cơ hội để phát triển lĩnh vực thời trang tại đây”, anh Hùng cho biết.

Cùng ý kiến, chị Trương Mi Sa, sáng lập Xóm thủ công - dự án truyền thống với sự tham gia của nhiều người trẻ tại Đà Nẵng và Hội An nhấn mạnh việc phát triển thời trang theo hướng vừa tôn vinh văn hóa, vừa thúc đẩy du lịch. Đang trong giai đoạn xây dựng sản phẩm "Hồi cổ Việt phục" với việc tái hiện những bộ trang phục truyền thống, chị cho hay: "Các đơn vị thời trang ở Đà Nẵng và Hội An có cơ hội quảng bá một cách tự nhiên do được tiếp cận nguồn khách. Du khách vừa có thể tham quan du lịch vừa trải nghiệm các buổi trình diễn. Tuy nhiên so với Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh, ở mình chưa có những sân chơi tâm cỡ như International Fashion Week để người làm thời trang góp nhặt kinh nghiệm”.

Phát triển game trên phong văn hóa Việt

Anh Nguyễn Song Bảo Khiêm, Phó Giám đốc Công ty TNHH MTV Công nghệ Duy Hải nhìn nhận về

câu chuyện làm game thuần Việt tại Đà Nẵng. So với Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng là địa phương có quy mô nhỏ trong lĩnh vực game. Số lượng các studio game tại đây còn ít, nhân lực chất lượng cao chưa thể so sánh với hai thành phố lớn nói trên. Tuy nhiên đây là cơ hội để hình thành một thể hệ người làm game có chuyên môn cao.

Liên quan câu chuyện nhân sự, ThS. Vũ Thị Thanh Huyền, Chủ nhiệm bộ môn Công nghệ thông tin, Trường Cao đẳng FPT Polytechnic Đà Nẵng nhìn nhận, sự phát triển về ngành công nghệ thông tin cùng nguồn nhân lực trẻ và chi phí nhân công rẻ là thuận lợi để Đà Nẵng đẩy mạnh ngành game. Bên cạnh đó, môi trường sống và làm việc ở đây phù hợp cho các công ty muốn đầu tư dài hạn. Hiện Trường Cao đẳng FPT Polytechnic Đà Nẵng là đơn vị có ngành đào tạo chuyên sâu về lập trình game. Sinh viên được tập trung vào cốt lõi là các kỹ thuật lập trình cơ bản, sau đó là thiết kế đồ họa, xử lý hình ảnh và xây dựng cốt truyện, kịch bản game... Mục đích để sinh viên có thể trở thành lập trình viên, nhà thiết kế game, chuyên viên thử nghiệm game hoặc

Theo Trung tâm Xúc tiến Du lịch thành phố, thời trang mang bản sắc văn hóa với áo dài nói riêng, những trang phục truyền thống nói chung được giới thiệu đến du khách qua những sản phẩm du lịch - văn hóa như: Áo dài show (Công ty CPVKSTAR), Hồn Việt (Nhà hát tuồng Nguyễn Hiền Đình), Con đường di sản (Công ty AHT và Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Đà Nẵng).

thiết kế đồ họa game, quản lý dự án phát triển game sau khi ra trường.

Theo ThS. Vũ Thị Thanh Huyền, sau mỗi môn học, sinh viên sẽ thực hiện một dự án lớn sau để ứng dụng những kiến thức đã học. Đặc biệt, sinh viên được tham dự các cuộc thi về game để khuyến khích sáng tạo với những chủ đề xoay quanh văn hóa Việt Nam. Có thể kể tới cuộc thi Game Việt Hackathon trong hệ thống Trường Cao đẳng FPT Polytechnic toàn quốc, với đề bài yêu cầu xây dựng những tựa game với tư liệu, bối cảnh lịch sử Việt Nam: Chiến dịch Hồ Chí Minh, Dinh Độc lập, Chiến dịch Điện Biên Phủ, chiến thắng Bạch Đằng... Ở vai trò đồng sáng lập diễn đàn "Tự đẩy game" nhằm hỗ trợ người trẻ có đam mê làm game, anh Bảo Khiêm cho hay, giới trẻ hiện nay đặc biệt quan tâm văn hóa, lịch sử trong nước và game là hình thức dễ tiếp cận. Những yếu tố này có thể lồng ghép vào nội dung game để người trẻ hứng thú hơn, qua đó truyền tải được các giá trị văn hóa. "Văn hóa là nguồn cảm hứng rất lớn, là chất liệu để phát triển cốt truyện game. Rất nhiều tựa game nổi tiếng được xây dựng trên cốt tích hoặc thần thoại, điều này đặc biệt phổ biến ở phương Tây. Việt Nam cũng sở hữu một nền văn hóa phong phú với kho tàng các truyện cổ tích, truyền thuyết như: Sơn Tinh - Thủy Tinh, Thạch Sanh, Sọ Dừa... Đây là những chủ đề tiềm năng để các đơn vị làm game khai thác", anh Khiêm chia sẻ.

X.S

SỐNG CHẬM

Ta đã đặt chân đến nhiều mảnh đất trên hành trình cuộc đời. Mỗi sớm mai thức dậy, được sống trong cảm giác hạnh phúc khi đón nhận những điều bình dị nơi không gian ở tạm. Dấu biết rằng trong thâm thẳm giấc mơ ta vẫn luôn thao thiết về một miền cố hương tình nghĩa. Ngắm nhìn những điều đẹp đẽ ấy, mỗi người lại để ý nghĩ của mình miên man. Lòng này biết ơn sâu sắc đối với những điều xung quanh, mà bấy nay ta hay vội vã đi qua rồi bỏ quên trong im lặng. Hạnh phúc đích thực nhiều khi khởi nguồn từ đó.

Đến với cuộc đời là đặc ân vô giá. Món quà về sự tồn tại ấy khiến bản thân ta luôn vận động để đi đến một phương trời. Nhưng điều

Cho những ý nghĩ...

VIỆT NGỌC

căn cốt đi ra từ sự khác biệt, nói như một nhà văn rằng: "Hai người cùng nhìn xuống, một người chỉ nhìn thấy vũng nước, người còn lại thấy những vì sao". Sự khác biệt trong năng lực, trình độ và hoàn cảnh xung quanh sẽ khiến cho mỗi chủ thể sẽ có những chuyển khởi hành, điểm đến và định nghĩa về hạnh phúc khác nhau. Nhưng hẳn sẽ có một điểm gặp gỡ, rằng khi ta gọi tên được nỗi niềm bên trong là hạnh phúc thì có nghĩa ta đang chậm lắng và đọc vị chính mình.

Trên hành trình ấy ta luôn thao thức về những câu hỏi "mình là ai", "mình từ đâu tới" và "mình sẽ đi đến nơi đâu". Để rồi, khi đã quán chiếu và xác lập sâu sắc những câu trả lời, chính là khi ta đã nắm

được chìa khóa để mở ra một niềm hạnh phúc đích thực. Bản thân mỗi người luôn là tổng hòa của mọi mối quan hệ xã hội. Những điều đẹp đẽ, bình dị xung quanh cũng chính là một mối quan hệ với mỗi con người trong tính tổng thể ấy, tự thân nó cũng luôn mang lại một sự tác động tới ý nghĩ và cảm xúc. Khi biết tìm cách để lắng nghe và đi đến đồng điệu, nghĩa là khi đó ta đã tìm được cho mình một niềm hạnh phúc chân thực.

Những điều đẹp đẽ, bình dị xung quanh ấy ở đây chính là những thứ luôn bao bọc chính chúng ta. Có thể đó là một vòm trời buổi sáng, một hương thơm của quả chín gọi mùa, một tiếng chim lành mỗi chiều gọi dậy những nỗi niềm, một khóm hoa

dại bên đường, một nếp nhà mà ta đang tạm ở... đang trong từng khoảnh khắc tô điểm và đem đến cho cuộc sống con người những cảm xúc và giá trị tích cực. Cảm nhận sâu kỹ những điều nhỏ bé ấy ta còn có thể nhận ra được những bài học sâu sắc về cuộc sống. Một nội lực, một niềm trầm ẩn, một hiền dảng âm thầm, một khao khát bền bỉ, một ý nghĩ vững bền, một chậm lắng sâu xa. Niềm hạnh phúc vì vậy luôn hiện hữu xung quanh cuộc sống. Những khao khát luôn nội tại trong sâu thẳm của chúng ta và nếu biết cách nuôi dưỡng, theo thời gian khao khát ấy sẽ lớn dần. Khao khát ấy sẽ tạo ra một động lực thôi thúc to lớn và khi ấy hạnh phúc sẽ bùng nổ ở một trạng thái khác. Lúc đó ta cần biết dung hòa những giá trị bình dị, gắn gũi mới có thể tạo ra sự hài hòa, một sự cân bằng trong hạnh phúc một cách đúng nghĩa.

Mỗi người hãy luôn biết vận động để tìm cho mình một định nghĩa hạnh phúc phù hợp với năng lực, trình độ của bản thân và với hoàn cảnh của gia đình, quê hương. Những giới hạn mới mẻ, những điều hấp dẫn luôn ở phía trước để chờ đợi ta đi đến khám phá và chiếm lĩnh. Trong khoảnh khắc nào đó của hành trình ấy, áp lực và sự tác động của môi trường xã hội xung quanh khiến bản thân mệt mỏi và chùn bước, khi đó nếu biết cách đối thoại với những điều nhỏ bé, giản dị xung quanh ấy sẽ khiến ta lắng đọng, những cảm xúc tiêu cực sớm tan biến. Ở một khía cạnh khác, biết tìm kiếm hạnh phúc từ những điều bình dị xung quanh, ta sẽ biết trân trọng hơn cuộc sống hiện tại, mỗi bước đi là một sự vững chãi của tâm hồn và trí tuệ chứ không phải là sự mộng mơ xa vời. Vì vậy, ta sẽ có cơ hội

(Xem tiếp trang 15)

Chuyện xưa
xứ Quảng

Lễ hội cúng thần Núi của người Xơ Đăng

NGUYỄN VĂN SƠN

Những thửa ruộng bậc thang nằm cheo leo trên các sườn núi cao dưới quần sơn Ngọc Linh thể hiện sức sống mãnh liệt của người Xơ Đăng từ bao đời nay. Trong không gian văn hóa truyền thống, lễ cúng thần Núi (Phô ngong) là một trong những lễ cúng lớn của người Xơ Đăng trong năm.

Già làng Trần Ngọc Loan (72 tuổi) thôn 1, xã Trà Nam, huyện Nam Trà My (Quảng Nam) cho biết: Từ xa xưa, người Xơ Đăng quan niệm, mỗi cái cây, ngọn cỏ, con sông, ngọn núi đều có một vị thần cai quản, trong đó có thần Núi. Người Xơ Đăng quan niệm rằng, muốn có cuộc sống an lành, khỏe mạnh, làm ăn phát đạt, không ốm đau, bệnh tật và hoa màu phát triển tốt, vật nuôi mau lớn không có dịch bệnh thì phải tiến hành nhiều lễ cúng thần Núi.

Trước đây, trong thời gian cúng thần Núi và ba ngày sau đó, người Xơ Đăng cấm người ra vào làng, người làng không được lên rẫy, vào rừng săn bắn, hái nấm bẻ măng, chặt cây rừng... Lễ phẩm cúng thần Núi phải đầy đủ như: gà, heo, cùng với các món cơm lam, bánh gói lá dong.

Quan trọng nhất là cây nêu và địa điểm cúng thần Núi. Dân làng chọn những người già có kinh nghiệm trong thôn mặc trang phục truyền thống và khéo tay tham gia tạo tác, trang trí cây nêu nhiều họa tiết đúng theo kiểu mẫu của người Xơ Đăng. Với người Xơ Đăng, cây nêu là hiện vật quan trọng bậc nhất trong các lễ hội, là cầu nối giữa làng bản với các vị thần linh. Khi hoàn tất đầu vào đó, các vị già làng tiến hành nghi lễ trồng cây nêu. Đây là thời điểm linh thiêng nhất của lễ hội. Mọi người khẩn nguyện các vị thần phù hộ, cầu mong cho cây nêu không nghiêng ngã, vững chãi phục vụ cho lễ hội được thành công tốt đẹp.

Dựng Nêu xong, mọi người chỉnh tề trang phục truyền thống rục rịch cùng nhau lần lượt bước vào khoảng sân trước nhà làng tạo thành đội hình múa Chiêu. Nam mặc áo, mặc khố. Nữ mặc váy và đeo hạt cườm. Điệu múa Chiêu của thiếu nữ Xơ Đăng với đôi tay hướng lên trời cầu xin và đón nhận sự che chở của thần linh cho bản làng yên vui, tránh

Nghi thức cúng thần Núi của người Xơ Đăng.

Ảnh: N.V.S

gặp phong ba bão táp, dịch bệnh.

Tiếp đó, mọi người theo chân già làng đến địa điểm cúng. Vừa đi vừa rải vào mỗi nhà những giọt nước sương tinh khiết được lấy từ trong ống tre, để cho các vị thần biết được các gia đình trong làng ai ai cũng đi cúng thần Núi. Cả làng sẽ chọn một ngọn đồi nào đó cao nhất phía sau làng để làm chỗ cúng. Khi đến nơi, trước tiên già làng sẽ thực hiện nghi thức bằng cách hú 3 tiếng và cả đoàn cùng hú theo.

Ngoài heo và gà được dâng lên lễ cúng, dân làng sẽ chuẩn bị mỗi nhà một quả trứng gà được bỏ trong cái giỏ đan bằng tre hoặc bằng nứa. Trứng được bỏ vào giỏ thể hiện nâng niu, cẩn trọng, không được cầm bằng tay mà phải cầm trong cái giỏ để dâng lên thần Núi, bày tỏ sự tôn nghiêm đối với các vị thần.

Dân làng nướng gà ngay tại chỗ cúng để già làng dâng lên thần Núi. Thần sẽ nhận biết được tín hiệu, và ban phước cho dân làng được mùa màng tươi tốt, cây cối đâm chồi nảy lộc, đơm hoa kết trái, cho dân làng sức khỏe dồi dào, bớt ốm đau bệnh tật.

Cúng xong, già làng phân công thanh niên trong làng khiêng heo, gà về nhà rông. Trên đường về phải đi đúng hàng thẳng lối, đi có khoảng cách, không được chen chúc, với quy tắc già làng đi trước. Khi sắp tới cổng làng, già làng cùng tất cả mọi người sẽ hú 3 tiếng với hàm ý thông báo với thần linh là đoàn cúng đã trở về nhà và tiếp tục các phần cúng còn lại.

Sau khi nghe tiếng hú, tất cả dân làng kéo nhau tập trung vào nhà rông để cùng dùng cơm, uống rượu cần và quây quần bên bếp lửa, bên tiếng công chiêng. Già làng nhắc nhở con cháu cố gắng học hành, vợ chồng đằm ấm, gia đình hạnh phúc, cùng nhau sản xuất để mùa màng tốt tươi. Sau khi dân làng đã quây quần, sum vầy xong, thì già làng chia

thịt cho mỗi nhà, thịt sẽ được xỏ vào dây lát, cắm miếng thịt cũng phải nâng niu cẩn trọng. Sau đó, mọi người về nhà, cắm miếng thịt được chia về nấu cơm cúng và mời bà con trong làng, quý khách gần xa cùng về ăn cơm, uống rượu cần và đánh công chiêng và hát ting ting cho nhau nghe. Đến đây, lễ cúng thần Núi đã kết thúc, kể từ giây phút này năm cũ đã hết, cả xóm làng sẽ cùng nhau sẵn sàng đón một năm mới bình an, trong sự phù hộ của thần Núi.

Với người Xơ Đăng xã Trà Nam, huyện Nam Trà My (Quảng Nam), lễ cúng thần Núi là lễ hội lớn. Đây là lễ thức phản ánh rõ nét tín ngưỡng đa thần của đồng bào Xơ Đăng thể hiện cung cách ứng xử nhân văn sâu sắc giữa con người với ngọn núi, cánh rừng, con sông, dòng suối. Họ luôn biết ơn Mẹ thiên nhiên, Mẹ rừng và mãi gắn bó, chan hòa với vạn vật, với thế giới siêu nhiên, nơi mình sinh ra, lớn lên và trưởng thành.

Lễ hội cúng thần Núi là một sinh hoạt tín ngưỡng dân gian gắn với đời sống của đồng bào. Đây là dịp để người Xơ Đăng gửi gắm một mong ước, những hy vọng cho một năm mới no đủ, gia đình mạnh khỏe, mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt... Cũng trong dịp này tổ chức các trò chơi dân gian, thi ẩm thực, bắn ná... thu hút đông đảo người dân tham gia. Du khách thích thú khi được xem những tiết mục văn nghệ truyền thống của người dân tộc Xơ Đăng do các diễn viên không chuyên là người dân bản địa biểu diễn. Những bài hát đối đáp, điệu múa Chiêu truyền thống, những trò chơi dân gian đặc sắc cùng những món ăn truyền thống đã được người dân nơi đây lưu truyền hàng trăm năm nay qua các thế hệ có những hương vị đặc trưng của một vùng núi rừng yên bình mà nên thơ...

N.V.S

Cửa sổ Tri thức

Đàn klông pút xuất phát từ... huyện Krông Búk?

* Một người bạn ghé nhà tôi chơi sau một thời gian dài rời Đà Nẵng lên sống ở huyện Krông Búk. Con trai tôi nghe lôm bôm, do dự một hồi rồi xin phép hỏi một câu, rằng huyện đó phải là nơi làm ra cây đàn bằng ống tre khi chơi dùng hai bàn tay vỗ vỗ? Thực lòng, tôi cũng chẳng hiểu mô tê chi, mong được quý báo giải đáp giúp! (Trần Quang Hà, Hòa Vang, Đà Nẵng).

Tên của huyện này được viết là Krông Búk (cũng có khi viết là Krông Buk), là một huyện thuộc tỉnh Đắk Lắk, Việt Nam. Tên huyện được đặt theo tên của con suối chảy trên địa bàn huyện, Krông Búk.

Còn loại đàn làm bằng ống nứa khi chơi vỗ hai bàn tay có tên là klông-pút nghe đọc âm na ná nhưng thực ra không... bà con gì với huyện Krông Búk.

Theo mô tả của tác giả bài "Âm điệu klông-pút mãi vang vọng trong đời sống người Xơ Đăng" đăng trên Báo Dân tộc và Phát triển (baodantoc.vn), đàn klông-pút (tiếng Xơ Đăng là Kong Kră) làm từ 2 đến 5 ống nứa rỗng loại lớn, dài ngắn khác nhau. Ống ngắn nhất từ 60 đến 70cm, còn ống dài nhất từ 110cm đến 120cm. Đường kính ống khoảng 5 đến 8cm. Những ống này xếp thành một hàng trên giá, các đầu ống xếp bằng nhau ở một bên.

Khi chơi đàn người chơi hơi khom người khum hai bàn tay lại, cách xa miệng ống khoảng 10cm và vỗ để luồng hơi từ hai bàn tay phát ra lùa vào miệng ống. Hơi sẽ làm chuyển động cột khí bên trong bật ra ngoài tạo thành âm thanh. Nghĩa là, người sử dụng không cần chạm tay vào nhạc cụ.

Nghệ nhân biểu diễn đàn klông-pút tại Hội quán Vịnh, Nha Trang tại khu du lịch Hòn Chông.

Ảnh: V.T.L

Âm điệu cao, thấp khác nhau tùy cách vỗ mạnh hay nhẹ. Chỉ với một chiếc đàn klông-pút 5 ống thôi, người chơi cũng "vỗ" trọn vẹn một bài hát với đủ tiết tấu mà không hề gượng ép.

Để chế tác mỗi ống nứa trở thành một nốt nhạc để khi tấu lên thành dàn hòa âm đa thanh, ngoài việc cần tới sự kỳ diệu từ đôi bàn tay của người làm, còn phải có khả năng thẩm âm như đã sẵn trong hơi thở.

Bài "Đàn klông-pút và thơ" đăng trên bienphong.com.vn nói rõ hơn về chất liệu làm loại đàn độc đáo này.

Theo đó, ống lồ ô (một loài tre nứa ở núi rừng Tây Nguyên) dùng để làm đàn klông-pút thường to hơn ống đàn tơ rưng, vì thế, tiếng đàn klông-pút bao giờ cũng trầm lắng, còn tơ rưng thì trong trẻo, lạnh lớt hơn. Nếu những ống lồ ô của đàn tơ rưng được cột liền nhau treo cao thành hình cánh vông để người chơi đứng thẳng lưng cầm dùi nhỏ gõ vào thân ống để phát ra âm thanh, thì đối với đàn klông-pút cũng cột ghép nhiều ống lồ ô nhưng neo trên một khung giàn cố định đặt thấp. Khi chơi, người chơi đứng lom khom, hai bàn tay khum kín các ngón lại và vỗ đều vào nhau trước các đầu ống lồ ô để hơi gió lọt vào ống tạo thành âm thanh. Tùy theo độ dài ngắn của ống mà âm thanh phát ra bổng trầm, trong đục.

Chơi đàn tơ rưng thì gọi là "gõ đàn", còn chơi đàn klông-pút thì gọi là "vỗ đàn". Thực ra, từ "vỗ đàn" cũng chưa chuẩn! Gõ, gảy... là tác động trực tiếp vào dây hoặc thân đàn, đàn này chỉ vỗ khơi khơi bên ngoài đầu ống để đưa hơi gió vào ruột ống, chứ không hề đụng chạm tới đàn! Vì vậy, chơi đàn klông-pút là cả một kỹ thuật và nghệ thuật. Người chơi phải khum hai bàn tay sao cho vừa khít kín để khi vỗ vào nhau tạo ra hơi gió ít ỏi lọt thẳng vào ruột ống đủ lực phát ra âm thanh!

Theo các nhà dân tộc học và văn hóa học, đàn klông-pút chỉ dành cho phụ nữ chơi, để "vỗ về" hồn mẹ lúa, nam giới tuyệt nhiên không!

ĐNCT

thơ

Trần Hữu Dũng sinh năm 1956 tại Tiền Giang. Viết văn, làm thơ từ lúc 18 tuổi. Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam, Phó Chủ tịch Hội đồng thơ Hội Nhà văn Thành phố Hồ Chí Minh (2015-2019). Theo ông, thi ca, âm nhạc, mỹ thuật, kịch nghệ... giúp mọi người sống chậm lại, tĩnh lặng trong ngôi nhà riêng của mình, nghe lại nhịp thở, vị ngọt hạnh phúc, cái đắng cay cuộc mưu sinh, chịu khó suy nghĩ về những điều chúng ta biết, từng trải trong đời sống nhộn nhịp, hiện đại của đô thị.

Khí chất và vẻ đẹp Nam Bộ rất riêng trong thơ Trần Hữu Dũng mấy mươi năm trước, giờ đây chuyển dần qua một dạng hình khác với những câu-hỏi-tất-nhiên ở cuối Con Đường. Và, với cách nói bình thường hơn để có thể đau hơn. Với vài chấm phá về thế giới hiện đại đang diễn ra, được pha trộn bằng dăm mật ngôn của đời sống, trong bước đi hướng về cõi-quê-chung. Ở cái tứ bay lên của khái quát nghệ thuật. (Nguyễn Đông Nhật)

Ở nhà nghỉ dưỡng lão

Ghé thăm nhà nghỉ dưỡng lão

Trò chuyện cùng các cụ

Mùa đông áo não

Giai điệu ký ức

Luôn là ánh chớp

Cuộc sống nghệ sĩ huy hoàng?

Có điều gì không thể cứu chuộc!

Vô tình cánh bướm đập vào cửa kính

Mọi tiếng ngân vang tắt lịm

Ngọt ngào

dịu dàng

Lan man một kiếp nhân sinh

Thay lời kết

Sự thật/lời nói dối

Mọc lan man đốc đồi

Lắm khi em rức rở

Hiên ngang bước giữa đời

Sâu thẳm bên trong em

Dịu dàng cất tiếng hát

Hết giấc mơ nháy múa

Trôi dạt cả hư không

Hứa với má, đừng thành nhà văn phù phiếm

Lắm lúc lẩn thẩn những buổi chiều

Lật từng bài thơ trong cuốn nhật ký anh tôi

Lớp bụi thời gian phủ mờ ký ức

Chiến tranh qua đi

rơi lại cơn ác mộng triền miên

Má tôi lẩn ngón út

theo dõi môi di ảnh

Rơi nước mắt dạn dò:

- Hứa với má, con đừng thành nhà văn phù phiếm

Làng nghề làm chỉ xơ dừa nổi tiếng Bến Tre

Chiếc vỏ dừa gần như phế phẩm lại cho ra hai thành phẩm có giá trị cao: chỉ xơ dừa và mụn dừa (cám dừa). Nếu mụn dừa là sản phẩm được ưa chuộng trong sản xuất cây giống thì chỉ xơ dừa lại được chế biến thành thảm xơ dừa - sản phẩm thủ công mỹ nghệ độc đáo. Thảm xơ dừa có độ bền cao, đàn hồi và thân thiện với môi trường đã trở thành sản phẩm xuất khẩu được yêu thích tại nhiều quốc gia trên thế giới. Và nhắc tới thảm xơ dừa, người ta nhớ đến làng chỉ xơ dừa An Thạnh (huyện Mỏ Cày, tỉnh Bến Tre). Làng nghề không chỉ thúc đẩy phát triển kinh tế, giải quyết việc làm cho lao động tại địa phương, mà còn bảo tồn được những giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc lâu đời.

Đà Nẵng cuối tuần mời bạn tìm hiểu quá trình sản xuất thảm xơ dừa qua chùm ảnh của tác giả Mộc Trà (Đà Nẵng).

Ngày ngày, thuyền cập bến, xuất bến đều chở đầy ắp những vỏ dừa khô.

Dừa khô sau khi được các cơ sở thu mua sẽ được tách phần vỏ. Người thợ dùng công cụ dao sắt, cứng được dựng cố định vào trụ cố định để tách đôi.

Sau khi tách, vỏ dừa được cho vào máy để lấy chỉ xơ dừa ra.

Những người chuyên phơi chỉ xơ dừa chỉ làm việc vào ban ngày - khi trời nắng.

Dưới cái nắng gay gắt hơn 11 giờ, họ nhanh tay cào cào, quét quét để mẻ xơ dừa được đều, khô nhanh.

Thảm xơ dừa được dệt hai lớp, chiều dài 10m. Hai người thợ sẽ làm chung một khung dệt.

Với ưu điểm nổi trội và tính ứng dụng cao, thảm xơ dừa hiện là mặt hàng thủ công mỹ nghệ được ưa chuộng trên thị trường.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích. Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Sống trọn vẹn từng phút giây

ĐỖ LAN HƯƠNG

Trong cái vô hạn của tự nhiên, sự hữu hạn của đời người là một điều gì đó vô cùng quý giá. Từng phút giây đều đáng quý, nhất là đối với những người đang gặp phải khó khăn, thử thách lớn trong hành trình sống. Có lần, đối diện với muôn vàn thất vọng và đôi khi cả tuyệt vọng, tôi đã nghĩ đây có lẽ là thời gian tôi tệ nhất, kinh khủng nhất của mình. Khi đó, bạn tôi chỉ nhẹ nhàng nói, biết đâu sau này, những khoảnh khắc đó lại trở thành niềm nhớ, niềm mong, vì ở góc độ nào đó, nó vẫn chứa đựng những giá trị nhất định của cuộc sống.

Trong tác phẩm Mùa lạc, từ hiện thực sinh động của cuộc sống ở nông trường Điện Biên với bao dấu tích chiến tranh, nhà văn Nguyễn Khải đã khẳng định: "Sự sống nảy sinh từ trong cái chết, hạnh phúc hiện hình từ những hy sinh, gian khổ". Giữa những lúc gian khó, khổ đau, sự ấm áp, yêu thương vẫn len lỏi đâu đây để mỗi người cảm thấy "không có con đường cùng", để mỗi người mạnh mẽ hơn "bước qua những ranh giới ấy". Chính sự vẹn tròn trong từng khoảnh khắc sống, trọn vẹn với bản thân mình

và những người xung quanh, đã giúp mỗi giai đoạn của cuộc sống - dù vui hay buồn - đều trở thành một hành trình ý nghĩa, một bản nhạc nhẹ nhàng vang vọng mãi theo thời gian.

Có lẽ vì thế mà thỉnh thoảng, tôi vẫn hay nhớ về quãng thời gian ấu thơ - khi tôi được sống giữa vòng tay bảo bọc, yêu thương, chở che của gia đình, khi tôi được hòa mình vào không gian bình dị, yên bình của một khu tập thể chật hẹp, cũ kỹ nhưng chan hòa lòng nhân ái, tương trợ lẫn nhau. Sau này khi trưởng thành, mỗi đứa trẻ chúng tôi trong khu tập thể ấy, dù đã có không gian sống riêng rộng rãi, hiện đại hơn, những ký ức về những mảng tường rêu phong, về khoảng sân gỗ ghè, nhấp nhô vẫn khiến chúng tôi ao ước được ngược dòng thời gian về với tuổi thơ - khi chúng tôi đã sống trọn vẹn tuổi thơ ấy với những câu chuyện đẹp đẽ về lòng dũng cảm, sự hy sinh và tình yêu thương.

Cũng có lẽ vì thế mà dù đôi lúc công việc không được như ý, tôi vẫn nghĩ, biết đâu đến một ngày nào đó, từng khoảnh khắc tưởng chừng giản đơn như mỗi buổi sáng đi làm, mỗi buổi chiều trở về nhà với bao bộn bề lo toan - lại trở thành niềm ao ước nếu chẳng may chúng ta cầm trên tay một

kết quả khám bệnh không được khả quan. Vậy nên, chẳng có gì là tồi tệ nhất khi chúng ta vẫn còn đang hiện diện trên cõi đời này, vẫn có cơ hội để tận hưởng cuộc sống. Điều quan trọng là phải biết trân trọng những gì đang có và không để tháng năm trôi qua một cách vô nghĩa.

Sống trọn vẹn không chỉ đơn giản là tồn tại, mà là sự kết hợp hoàn hảo giữa thể xác và tâm hồn. Sống trọn vẹn là sống đúng với giá trị và mục đích của bản thân, tập trung vào hiện tại, học cách trân trọng từng khoảnh khắc và tận hưởng những điều tốt đẹp xung quanh mình. Bên cạnh đó, việc lan tỏa yêu thương bằng những hành động tử tế, những đóng góp, hỗ trợ cho cộng đồng còn giúp mỗi ngày sống trở nên ý nghĩa và trọn vẹn hơn.

Có lần chứng kiến bạn mình vẫn trang điểm thật xinh đẹp, bước ra đường với diện mạo tươi tắn nhất, tôi không thể hình dung là cách đây chỉ vài tuần, bác sĩ vừa thông báo là thời gian sống của nó không còn nhiều. Sau thoáng chốc ngạc nhiên, tôi cảm thấy khâm phục nó, khâm phục bản lĩnh khi đối diện với biến cố, khâm phục sự lạc quan và biết cách sống trọn vẹn từng giây phút của bạn mình. Từ đó, tôi nhận ra,

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

một người đang đứng trước lần ranh giữa sự sống và cái chết mà vẫn tràn đầy hy vọng vào cuộc đời như vậy, thì có lý do gì chúng ta lại đầu hàng những khó khăn trước mắt và cảm thấy chán nản, bi quan chỉ vì những trắc trở nhất thời? Chúng ta chắc vẫn còn nhớ hình ảnh chị Lê Thanh Thúy - cô gái với nụ cười hoa hướng dương đã lập nên quỹ "Ước mơ của Thúy" hay chị Lê Hoàng Ngân - một giáo viên THPT đã sáng lập ra tổ chức We can (Chúng ta có thể) - một tổ chức phi lợi nhuận hỗ trợ bệnh nhân ung thư. Họ đã sống một cuộc đời trọn vẹn và ý nghĩa, đối mặt với căn bệnh hiểm nghèo vẫn mạnh mẽ, sống có ích. Những ước nguyện cao đẹp đó sẽ còn lại mãi với cuộc đời - như một lời nhắc nhở, động viên để mỗi người không ngừng nỗ lực, cố gắng vươn lên trong mọi hoàn cảnh.

Cuộc sống sẽ hồi sinh khi con người có ý chí, niềm tin và nghị lực, bất trọn từng khoảnh khắc sống ý nghĩa và không lãng phí thời gian. Cuộc sống chính là món quà tuyệt vời nhất mà mỗi người được nhận. Được sống đã là hạnh phúc. Biết cách sống trọn vẹn, ta sẽ có được niềm hạnh phúc trọn vẹn, như William Makepeace Thackeray - nữ văn sĩ nổi tiếng của nước Anh trong bộ tiểu thuyết Hội chợ phù hoa đã nói: "Cuộc đời là một tấm gương soi, cau mặt với nó, nó sẽ cau mặt trả lại với chúng ta ngay. Nếu mỉm cười với nó, nó sẽ trở thành người bạn vui tính và tốt bụng".

Ngoài kia, bình minh vừa lên, một ngày mới đã bắt đầu - thêm một ngày nữa để yêu thương, để sẻ chia và để vẹn tròn với từng phút giây...
Đ.L.H

ĐỌC SÁCH

TRẦN VIỆT HOÀNG

Huyền Văn tâm sự: "Tôi vốn dĩ quen viết những câu chuyện tình cảm, nay đan xen sự sâu lắng và bồi hồi của một thời mặc áo lính vào từng câu chữ như một dòng chảy mãnh liệt, khơi dậy sự thức tỉnh và thay đổi tư duy của tôi một thời tuổi trẻ". Với tâm niệm đó, chị đã miệt mài sáng tạo và cho ra đời tập truyện ngắn "Con đường anh đi" như một sự thức tỉnh chính mình của một thời đã qua, nhẹ nhàng mà sâu sắc, khiêm nhường mà đẹp đẽ, để cố chùng cất cho được những trải nghiệm một thời, những rung động trong chính trái tim chị.

Huyền Văn quê ở miền sông nước Cần Thơ, là hội viên Hội Văn học Nghệ thuật thành phố Cần Thơ. Trước khi chạm ngõ và rồi lần bước trên con đường văn chương chị đã từng là một người lính chiến đấu trên chiến trường Tây Nam và làm nhiệm vụ quốc tế ở Campuchia. Có lẽ, chính những cảm xúc được thai nghén, nuôi dưỡng từ thuở chiến tranh và rồi bùng lên mãnh liệt khi chiến trận đi qua đã thôi thúc chị viết, dấu cho thực tại bận rộn với nhiều công việc mưu sinh. Bởi vậy, mà từ ngay những thập niên 80 của thế kỷ XX chị đã có các truyện ngắn được in ở Tạp chí Văn nghệ quân đội. Năm 2014 chị xuất bản tập truyện ngắn đầu tay "Không phải lần đầu". Và đến đầu năm 2023, chị cho ra đời tập truyện thứ hai "Con đường anh đi" do NXB Quân đội Nhân dân ấn hành.

Khác với tập truyện ngắn đầu tay, tập truyện ngắn "Con đường anh đi" với kết cấu 11 truyện ngắn cơ bản xoay quanh đề tài người lính

và chiến tranh cách mạng. Với tập truyện này, chị đã phóng ngòi bút của mình để ký thác lại những câu chuyện về chiến tranh đã qua, và cả những mảnh khoe hậu chiến bằng chính sự từng trải của một người lính từ chiến trường. Các nhân vật trong tập truyện men theo mạch tự sự đó mà hiện lên gần gũi, đó chính là bản thân tác giả, hoặc là những nguyên mẫu có thật ngoài đời sống chiến đấu mà chị chứng kiến.

Lâu nay, viết về đề tài chiến tranh, cách mạng là một đề tài quen thuộc, nên văn học nước nhà đã có rất nhiều cây bút khai thác và thành công. Bởi vậy khi dẫn thân vào mảnh đất hiện thực này, nếu không được sống mà chỉ mãi hứ cấu, tưởng tượng không khéo thì người viết rất dễ sa vào sự cứng nhắc, hô khẩu hiệu. Ý thức rõ điều đó, bằng những trải nghiệm của mình, Huyền Văn đã viết nên một "Con đường anh đi" hết sức gần gũi, không hề khô khan, xơ cứng, và dĩ nhiên là nó cũng đem đến cho độc giả những

sắc màu xúc cảm mới mẻ.

Xuyên suốt tập truyện ngắn, Huyền Văn đã khai thác và xây dựng thành công hình tượng người lính, hình tượng trung tâm của tập truyện. Người lính được tác giả đặt trong những hoàn cảnh, những giai đoạn khác nhau trong cuộc chiến và sau cuộc chiến, nhưng ở bất cứ phong nền nào thì chất vàng mười trong con người họ đều được tác giả làm bùng sáng, với những vẻ đẹp thể hiện ở ý nghĩ, hành động, tình cảm, ý thức công dân của họ đối với sự nghiệp chung của dân tộc. Chiến tranh chắc chắn có chia xa, có hứa hẹn trở về, nhưng chiến tranh thì thân nó cũng bao hàm trong đó cả những tổn thất, mất mát, hy sinh. Tập truyện ngắn phản ánh màu sắc ấy, nhưng trên đó, niềm lạc quan cách mạng, niềm tin vào chính nghĩa của những con người vẫn cứ phơi phới trong những câu chuyện kể.

Một "Con đường anh đi", truyện ngắn đầu tiên của tập truyện và cũng được tác giả lựa chọn làm tên nhan đề, đây cảm động qua

Lắng đọng trên "Con đường anh đi"

những hành động chống trả chính quyền, qua câu chuyện về sự chia tay của Thương và Linh khi Linh đi theo tiếng gọi của Tổ quốc. Và rồi, Linh hy sinh, Linh thất hứa, rằng khi mọi việc ổn định sẽ đón Thương vào chiến trường. Thương nhận được cuốn nhật ký viết dở của Linh, cô cũng đã nói chân Linh: "Linh ơi, con đường anh đi bây giờ đã có em, con đường anh đi lắm chông gai, nhiều hiểm nguy và đối mặt với cái chết, nhưng đó là con đường mang đến bình yên và hạnh phúc cho đất nước mình. Em nguyện sẽ đi tiếp con đường còn dang dở của anh cho đến hơi thở cuối cùng". Những hứa hẹn nên duyên đôi lứa khi ngày đất nước hòa bình nhưng đã thành không thể giữa Bình và Mận trong "Hương mặn". Đó là hình ảnh cô du kích nhỏ tuổi trong "Đi hay là chết", cô tự nguyện nhập ngũ vào đội du kích, rồi trải qua mọi khốc liệt của chiến tranh, cô được trao tặng danh hiệu "Dũng sĩ diệt Mỹ

cấp ưu tú" khiến cô vô cùng vinh dự, sự vinh dự đó đã thôi thúc cô phải cố gắng chiến đấu hơn nữa, cần có trách nhiệm nhiều hơn với tổ chức, với đất nước. Để rồi trước hành động man rợ của quân địch, dù bị chặt một phần chân cô vẫn trung thành và quả cảm đến cùng.

Những nhân vật ấy hiện lên sống động qua những câu chuyện của Huyền Văn. Càng để mạch văn tuôn chảy, thì những nhân vật ấy càng tự nhiên ngời sáng lên vẻ đẹp của hình ảnh Bộ đội Cụ Hồ nhưng nó không hề tô hồng, cứng nhắc: sẵn sàng ra đi khi Tổ quốc cần, dũng cảm, kiên cường không sợ hy sinh, chiến đấu đến cùng cho phải lòng cầm thù giặc, tình yêu thương đồng chí, đồng đội, sát cánh vượt qua mọi khốc liệt của chiến tranh...

Đọc "Con đường anh đi" người đọc sẽ có những cảm nhận, những phát hiện sâu sắc trong bản thân mỗi nhân vật. Rồi từ đó mà yêu mến, cảm phục, thấu hiểu và sẽ chia trước nỗi lòng của người viết, bởi nó dễ dàng chạm đến trái tim người đọc khi đi ra từ chính trái tim, chính trải nghiệm và đời sống sống động của tác giả. Nhà phê bình Lê Xuân đã nhận xét về tập truyện rằng: "Có được tập truyện mang màu sắc mới này và không lặp lại chính mình ở những truyện trước là một sự thành công khả quan của cây bút "khởi nghiệp" từ môi trường quân đội và từng bước khẳng định mình".

T.V.H

Truyện ngắn

Bông nở ở đâu

PHÁT DƯƠNG

Bông nở ở đâu... Bông nở trên cành... Rực vàng ngày Tết... Giữa trời xanh xanh... - Tiếng tui con nít trong xóm rộn ràng vang khắp con đường gặp ghénh.

Âm thanh vui tươi như cơn gió mát hong khô mồ hôi cho những chuyến hàng vất vả và nhẹ bớt gánh lo. Nghe khúc đồng dao, lòng thấy nao nao như đang sẵn những nụ bông. Gần Tết rồi mà, ai cũng tranh thủ kiếm thêm. Có người nhận thêm việc, có người tăng ca, có người tính chuyện bán buôn chi đó. Thời gian dành hết để mưu sinh, đâu có rảnh cho sức chuyên con cái. Nhưng xóm này ai cũng chăm lo làm việc, an tâm đảm con nít sẽ ngoan ngoãn.

Không phải tui nhỏ ngoan sẵn đâu, ban đầu chúng cũng hư có tiếng. Không đi học, mấy đứa nhỏ rong chơi cả ngày. Tui nó rảnh rồi sinh hư, bầy đủ trò phá làng phá xóm. Nhưng mọi chuyện đã khác đi khi có ông thầy xuất hiện. Gọi là ông thầy vì ông lớn tuổi lắm rồi. Ông thầy mở lớp dạy học miễn phí cho tui nhỏ, còn dạy tui nó biết làm việc phụ gia đình. Nhờ vậy người lớn mới yên lòng chuẩn bị cho những ngày Tết đã tới thật gần. Cả xóm mang ơn ông thầy.

Ông thầy có cách dạy học lạ lắm. Ông dạy bằng thơ, bằng nhạc. Cái bài đồng dao đảm con nít đang ca từng bừng cũng là do ông dạy. Tui nhỏ khoái lắm. Có đứa kêu học như vậy vui, con chữ ngọt ngào như kẹo ngon nuốt vô bụng dễ ợt. Học tới đâu thuộc lòng tới đó, nhớ hoài nhớ hoài. Có điều, ông thầy bí mật lắm. Không ai biết ông từ đâu tới, gia đình còn những ai. Chỉ thấy ông thui thủi mình trong căn nhà nhỏ cuối xóm, giữa khu vườn um tùm cành lá...

Thưa ông thầy tui con mới qua! - Miên đất thẳng em qua phụ ông thầy.

Thấy hai đứa nhỏ khệ nệ bưng mấy chậu cây, ông thầy ngồi dậy đỡ phụ. Cẩn thận để xuống, ông chỉ hai đứa chỗ trống:

- Đó đó, hai đứa đem trồng vô đó cho ông!

Miên và em dạ ran. Chợt, đứa nhỏ ngẩng lên hỏi ông:

- Sao sắp Tết rồi mà ông thầy hồng hồng vạm vỡ hay cú cho đẹp? Trồng mấy cái cây này đâu có bông đẹp đâu.

Miên tức thẳng em quá. Ở nhà đã đàn kỹ qua nhà ông thầy không được hỏi tùm lum, ba má nói hỏi kỳ cục sợ ông thầy buồn. Nhìn mặt ông lúc nào cũng như giấu đầy tâm sự trong lòng. Nhiều tới mức người ông khô ran, tưởng như bức tượng tạc từ loại đá mang tên nỗi buồn. Nhưng ông thầy không giận đứa nhỏ, ông cười xòa, xoa xoa đầu nó:

- Ông ưu tiên trồng mấy loại cây này trước. Bông Tết cả xóm đều trồng rồi, mấy cái cây này ít ai trồng. Có gì ông ngắm ké bông của mọi người cũng được mà con.

- Dạ, ông thầy qua nhà con nha, nhà con đây bông vạm vỡ tha hồ ngắm luôn! - Miên nhanh nhẹn nói.

- Qua nhà em chớ, qua nhà em có

cây mai bụi ơi là bụi luôn! - Thăng nhỏ vội vã giành phần.

- Tính ra hai đứa mình chung một nhà luôn đó - Miên thờ dài - Em khờ quá trời.

Thấy hai đứa nhỏ cự cãi, ông thầy bất chợt mỉm cười. Con nít lúc nào cũng đầy năng lượng. Sực nhớ trong nhà có mấy cái bánh, ông bước vô lấy ra cho tui nhỏ ăn. Những bước chân ông rải đều nơi căn nhà vắng lặng. Căn nhà mà bấy lâu ông vẫn chưa quen được. Cũng đã một năm rồi.

Tim được chỗ để bánh, ông bắt ánh sáng lóe lên trong kẹt tủ. Nâng chiếu từ chỗ hở trên mái nhà xuống, chạm phải thứ gì như thủy tinh hắt ngược lại. Ông thò tay vào, cẩn thận rút ra một khung hình phủ bụi. Chà, sao bấy lâu nay ông không để ý chỗ này.

Ông phải sạch bụi, nghiêng đầu ngắm nghía. Hình chụp một thanh niên trẻ trung trong bộ vest lịch sự. Anh ta chèo tay ôm cô vợ trẻ mặc váy cưới trắng. Nhìn hai người cười hạnh phúc lắm. Chắc chụp cũng lâu rồi. Khoảng đầu đó năm, sáu năm không chụp... - Ông thầy ơi, tối nay có học không ạ? - Nghe tiếng Miên réo rắt, ông đặt nhanh khung hình xuống, chụp lấy hai cái bánh quây trở ra vườn.

- Có chớ con. Đứa nào vắng là cuối tuần không có kẹo đâu nhe. - Ông mỉm cười, đặt bánh vào tay từng đứa.

- Dạ con cảm ơn. Hai đứa nhỏ mừng hùm, ngấu nghiến ăn.

- Mà... hai đứa có biết gì về chủ trước của ngôi nhà này không? - Ông thầy thà người ngồi xuống bậc thêm nhìn hai đứa trẻ bằng ánh mắt triu mến.

- Dạ biết... chớ...! - Miên trả lời với cái miệng đầy bánh - Má con kể hoài hà!

- Má con nói sao? - Ông thầy hỏi dồn, đầy quan tâm.

- Má nói chủ nhà trước thấy ghét lắm. Cả xóm ai cũng ghét - Miên chu chu nhỏ, cố nhớ lại. Rồi như không ngừng chuyện ăn lại được, nó há miệng đớp gọn miếng bánh còn lại - Ông thầy... đợi con... ăn xong rồi kể ông nghe!

Căn nhà ông thầy ở hồi trước thuộc về một cặp vợ chồng trẻ. Họ từ đâu tới không ai biết, nhanh chóng mua đất, cất nhà. Vợ ở nhà mà tiệm may nhỏ, chồng đi làm đầu ngoài thị trấn, nghe nói lương khá lắm.

Ban đầu thấy hai vợ chồng chịu khó làm lụng, xóm giềng cũng thương. Nghe nói anh chồng có học thức, mọi người càng mừng. Xóm này nghèo, có bao nhiêu người học hành tới nơi tới chốn đâu. Được một người học cao mừng lắm chứ.

Dường như để đáp lại tình cảm xóm làng, anh chồng kiếm được một mớ đồ giá rẻ trên thị trấn về bán cho mọi người. Đồ xài ẻm lắm, toàn những loại mắc tiền mà bình thường người xóm này không ai dám rờ vô.

Sao rở nổi, ngoài chợ giá gấp năm sáu lần. Có người cũng chột dạ, hỏi dò sao giá tốt vậy. Anh chồng lúc đó

giải thích liền, nhìn anh cười hiền lành lắm, đáng tin lắm:

- Con lấy hàng thẳng từ kho sỉ nên mới có giá đó. Nếu mà mọi người hùn với con làm thể thành viên thì từ nay về sau mua món gì cũng rẻ, còn được khuyến mãi thêm nữa...

Nghe chuyện đó, người trong xóm khắp khởi mừng. Không mừng sao được, có nhiều món mơ cũng không có. Mơ cái tivi cho mấy đứa nhỏ coi hoạt hình, cho bà má coi cải lương. Mơ cái tủ lạnh thần kỳ, giữ đồ ăn cả tuần không hư. Mơ cái lò nướng gì đó, làm đồ ăn vừa ngon vừa tiện.

- Có... có bán xe lăn giá rẻ không anh ơi? - Thăng Tư gơ tay rụt rè hỏi. Tư bị tật từ nhỏ, chống nạng đi rất khó, mơ có cái xe lăn đi bán vé số.

- Có luôn! Xe máy cũng có nói gì xe lăn! - Anh chồng khẳng định chắc nịch. Cả xóm vỗ tay hoan hô.

Vậy là có bao nhiêu tiền mọi người đều dốc túi đưa cho anh hết. Ai cũng muốn có cái thể thành viên để sau này đỡ khổ. Ai cũng mơ ngày có món này, món kia. Mọi người cảm ơn anh chồng rí rít. Anh như cú tinh của xóm này, mang tới cho họ những điều trong mơ.

Rồi anh biến mất. Đột nhiên biến mất không tung tích gì. Ôm trọn số tiền tích góp của cả xóm, lặn vào thình không. Mọi người nhìn theo anh, tiếc nuối như vuột mất con cá lớn. Con cá mà họ từng yêu quý, từng đặt biết bao kỳ vọng.

Ngôi nhà để bằng cho mượn, người ta mới hay anh có mua đất hồi nào đâu. Chỉ mượn lại rồi xây tạm căn nhà, có lẽ là bước đầu cho kế hoạch lấy lòng tin của mọi người...

- Trời ơi... - Nghe hết câu chuyện, ông thầy ôm lấy mặt.

Miên và em không hiểu chuyện gì xảy ra. Tui nhỏ nghĩ chắc ông thầy thương cho mọi người trong xóm và ghét cặp vợ chồng kia. Tui nó đâu hay chỉ đoán đúng một phần, ông thương mọi người nhưng ông giận chính mình nhiều hơn.

Trời về chiều, tui nhỏ xin phép ra về để còn chuẩn bị tối đi học. Ông thầy gạt đầu, tiễn tui nhỏ rồi trở vô nhà, leo lên giường nằm nghỉ. Ông thấy mệt trong người. Những ký ức ủa về, nghe như tiếng mưa. Mỗi ký ức là một hạt mưa. Mưa thật. Mưa rào rào muốn tắt đi mọi âm thanh, chỉ còn tiếng của quá khứ tuôn rơi từng đợt ầm ĩ.

- Bông nở ở đâu... Bông nở trên cành... Rực vàng ngày Tết... Giữa trời xanh xanh... - Vừa phụ ông thầy tưới vườn cây, đảm con nít vừa hát hò ầm ĩ.

- Ông thầy ơi, bông mai có mọc trên cây này không ông? - Một đứa chỉ vô đám cây bụi thấp lùn hỏi.

Ông chưa kịp trả lời đã có đứa đáp liền:

- Mây khờ quá nhe, bông mai nở trên cành mai sao nở trên cành cây này được!

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

- Nhà ông thầy hồng có cây mai đâu! - Đứa khác nói thêm.

- Thôi thôi! - Ông thầy bật cười, xoa tay ngăn cuộc tranh cãi nhí nhố - Chú ông đổ mấy đứa, bông không nở trên cành thì nở ở đâu nữa nè?

Câu hỏi thành công khiến đảm con nít chìm vào im lặng. Đứa nào đứa này ôm lấy đầu, nhân nhó suy nghĩ. Nhiều câu trả lời đưa ra đều trật lất. Có đứa lém lỉnh nói bông già nở ở đâu cũng được, ông thầy gạt gù coi như gần đúng đi.

- Vậy bông còn nở ở đâu nữa hả ông? - Cả đám nhao nhao hỏi.

- Bông nở trên mặt người là nụ cười đó con. - Ông thầy từ tốn nói - Bông nở trong lòng là hạnh phúc. Tui con cũng là bông, bông của ba mẹ mấy đứa gieo trồng.

- Ông thầy nói hay ghê... - Một đứa gạt gù rồi các cố nói - Nhưng mà tui con hồng hiểu gì hết trơn!

- Ồ, lớn lên tui con sẽ hiểu thôi! - Ông thầy cười ha hả - Thôi vô nhà, ông chia kẹo cho nê!

Nghe tới kẹo, mắt tui nhỏ sáng bừng, chạy vội đi rửa tay nhận kẹo.

Lớp học của ông thầy dạo này vắng dần. Ông biết lý do tại sao. Có lẽ bí mật đã lộ ra rồi. Rằng người đã lừa tiền mọi người trong xóm không ai khác là con trai ông.

Ông chẳng thể trách ai. Ngày đó, nếu ông không nuông chiều, có lẽ con ông đã không sinh tật. Nó gom hết tiền bạc trong nhà bỏ đi. Ông đâu biết nó làm chuyện tà trời như vậy.

Ông bán hết đất đai nhà cửa còn lại, lên đường tìm con. Tim hoài cũng không thấy gì. Mãi tới đây, có chút hy vọng thì đứt đầu. Ông đành dùng số tiền còn lại mua căn nhà cũ con từng ở làm nơi sinh sống. Ông dạy học, làm vườn cây, hy vọng thay con bù đắp cho mọi người.

- Ông thầy ơi, cứu má con! - Miên hốt hải chạy qua, theo chân nó là thằng em đang khóc như mưa.

Biết có chuyện không lành, ông nhóm dậy, quơ túi đồ chạy đi liền. Ông nhắm thẳng tới nhà Miên mà chạy, trước cả hai đứa nhỏ.

Má Miên nằm giữa nhà, mặt tái xanh. Ông lập tức bắt mạch. Rồi ông thờ phào, không sao không sao. Dù má Miên lên giường nằm nghỉ, ông kêu Miên lại dặn dò:

- Má con chỉ bị suy nhược thôi. Chắc lo làm lụng quá. Lát theo ông qua nhà, ông hốt mấy gói thuốc về nấu cho má uống nhe con.

Sau vụ đó, xóm mới hay khu vườn xanh um của ông thầy là vườn thuốc Nam đầy thảo dược quý. Tưởng là cây cỏ trồng chơi, ai ngờ thuốc hay trị đủ thứ bệnh. Ông thầy đã tính trước, xóm này xa bệnh viện, có vườn thuốc sẽ đỡ vất vả cho mọi người.

Ông thầy không lấy tiền thuốc. Ai

trả gì ông nhận nấy, khi nài chuối, lúc mấy trái cà, khi mở trứng vịt. Ông chỉ dặn mọi người trồng thêm cây thuốc, để khi cần có mà dùng. Nhờ vậy vườn thuốc của ông mở rộng ra, lan cả những nhà bên cạnh.

Có lần, má Miên qua lấy thuốc, mắt bà bối rối nhìn ông thầy rất lâu. Mãi, bà mới dám cất tiếng:

- Ông thầy đừng giận mọi người nhen... Đợt trước biết chuyện, mọi người chưa quên buồn cũ nên mới không cho con cái tới học...

- Giận gì có ời! - Ông cười ngậm ngùi - Tội nó làm tui không biết trả sao cho dứt, giờ mọi người còn giận tui với nó nhiều không cơ?

- Giận gì thấy ời! - Má Miên cười tỉnh queo - Bỏ qua hết rồi. Xóm này mang ơn ông thầy còn không hết, giận hờn gì nổi nữa. Đừng nghĩ mấy lời thầy dạy chỉ con nít mới thấm nhe, người lớn cũng học đó. Gì mà bỏ hận thù đi, tha thứ lòng mới nhe nhàng sống được...

Nghe tới đó, ông thầy rơi nước mắt.

Tết tới, xóm ngập tràn sắc bông đua nở. Chỉ có khu vườn của ông thầy vẫn xanh ngát. Vậy mà chỉ sau một đêm, cả khu vườn sáng rực sắc vàng, sắc đỏ. Thì ra đám con nít rủ nhau cắt giấy màu, len lén dán lên khắp vườn để ông thầy có bông ngắm mấy ngày xuân.

Người lớn lủ khủ đem qua nào bánh, nào mứt, nào thịt kho... cho ông thầy ăn Tết. Ai cũng lo ông bận phơi thuốc, cắt thuốc mà quên xuân. Xóm tuy nghèo nhưng vun vén được, mỗi người một tay không lẽ chẳng lo Tết được cho ông cụ năm mươi.

Cả xóm còn bí mật chuẩn bị cho ông thầy một món quà bất ngờ. Mọi người giao cho má Miên đưa đến cho ông. Buổi sáng hôm đó, má Miên đem quà đến gọi ông thầy thức dậy. Nhìn những bóng người trước nhà, ông thầy tưởng có người đến cắt thuốc. Rồi ông chợt nhận ra những đường nét quen thuộc. Ông như thấy bông nở trước mặt mình. Ông thấy lao tới, ôm chầm lấy người đàn ông xác xơ trước mặt.

- Con... con ơi... - Ông gọi giữa những tiếng nấc. Nhưng nhớ ra má Miên, nhớ ra mọi người, ông quay qua nhìn, ánh mắt rồi bối như một đứa trẻ.

- Mọi người đi tìm vợ chồng nó về cho ông thầy. Thấy tui nó hối lỗi rồi mới dẫn về đây đó chớ. Ông thầy yên tâm ăn Tết với gia đình rồi nhen! - Má Miên nói nói, cười cười, vui như Tết. Tui con nít không biết được ai sửa lời cho bài đồng dao mới, hơn hờ hát mừng như bầy chim én gọi xuân:

- Bông nở ở đâu... Bông nở trong lòng... Thù tha đón Tết... Mặt ai cũng hồng...

Cái đẹp còn phía trước

ĐÌNH XÊ

“Tôi vốn lớn lên từ một vùng quê nghèo khó, đời sống chung quanh còn nhiều trắc trở khó khăn. Vậy mà bây giờ lại được đứng nơi đây với phần thưởng và niềm vui lớn này!”. Giọng chân tình, Vinicius Jr nói những lời này trong Lễ trao giải thưởng FIFA The Best năm 2024 tổ chức tại thủ đô Doha của Qatar vào tối 17-12. Hai tay chàng trai Brazil lúc ấy đang ôm chiếc cúp The Best dành cho Cầu thủ nam xuất sắc nhất. Khác hẳn với hình ảnh của một tiền đạo nhanh nhẹn, lắm lúc lém lỉnh với nhiều thủ pháp lẫn tiêu xảo trên sân bóng, một Vinicius chất phác, hiền lành trong bộ vest giữa tiệc hội đồng vui bấy giờ có thể làm nhiều người bất ngờ.

Chiếc cúp trên tay dường xóa hết bao bọc dục vốn đeo đẳng chân sút này từ lúc trượt ngã khá tên to ở cuộc đua Quả bóng vàng hai tháng trước, nơi anh về nhì sau Rodri với cách biệt mong manh 41 điểm. Điểm số vượt trội từ lá phiếu của các đội trưởng đội tuyển quốc gia và người hâm mộ khắp nơi dành cho mình ở cuộc bình chọn của FIFA hẳn đánh thức Vinicius nhiều giá trị thực tế để anh tự hoàn thiện bản thân. Đặc biệt, với số điểm lấn lướt nhận được từ người hâm mộ so với Rodri (1,1 triệu điểm so với 264.835 điểm) có thể tuyển thủ Brazil thêm thấm thía sức mạnh từ phía khán đài, nơi có lúc anh không kiểm soát được mình để buông ra lời lẽ thô tục sau lúc thương tổn. Mới nhất là những lời đáng tiếc đáp lại cổ động viên đội Rayo Vallecano sau lúc anh bị khán giả chủ nhà la ó, giễu cợt.

Chỉ là nhân vật phụ của tiệc hội hoành tráng do FIFA tổ chức mỗi năm một lần nhưng cảm xúc của Alejandro Garnacho- người đoạt giải thưởng Puskas với bàn

Vinicius (bìa phải) chụp ảnh lưu niệm cùng Chủ tịch Perez và HLV Ancelotti tại Lễ trao giải thưởng FIFA The Best năm 2024. Ảnh: Real Madrid C.F

thắng được chọn đẹp nhất năm-lại nhận nhiều đồng cảm từ công chúng. Trước sự tán thưởng của công chúng, sau lúc tỏ bày lòng biết ơn mọi người, anh bảo rằng chính sự ủng hộ công tâm và hồn nhiên của người xem là động lực để mình nỗ lực nhiều hơn, chơi bóng với sự cống hiến hết mình vì cái đẹp: “Hãy còn những bàn thắng đẹp hơn nữa phía trước. Anh em chúng tôi sẽ cố gắng hướng tới!”.

Với nhiều người, “bàn thắng đẹp” mà chàng tiền đạo trẻ đang khoác áo Manchester United nhắc đến không gói gọn trong các pha đưa bóng vào lưới như cú ngã bàn đền làm nên siêu phẩm độc đáo của Garnacho đưa bóng vào lưới đội Everton ở Giải ngoại hạng Anh mà, xa hơn nữa, chính là các thành tựu sân cỏ làm say mê công chúng. Tất cả còn ở phía trước, từ cái mới sáng tạo trong lối chơi đến những cuộc ngược dòng đặc sắc, từ những quyết định mang tính cách mạng trên hàng ghế kỹ thuật đến những bước ngoặt giàu tính kịch kéo theo biết bao xúc cảm làm tươi trẻ sân cỏ và lay động người xem. Tất cả trông đợi vào tài nghệ, sức cố gắng mới của cầu thủ, huấn luyện viên. Xét cho cùng, mọi giải thưởng, huy chương, mọi sự tôn vinh, khen

thường chỉ mang giá trị thực tế nếu chúng không nhằm đánh dấu mùa bóng đi tới đích mà khởi đầu một cuộc đua mới hứa hẹn nhiều sáng tạo. Những người được tôn vinh hẳn đang hướng tới các danh hiệu mới cho mình, đồng đội và trên tất cả, cho niềm say mê thường ngoạn chính đáng của công chúng năm châu.

Và với riêng Vinicius, không phải ngẫu nhiên anh nhắc đến xuất thân nghèo khó trong phút giây rung cảm được thế giới tôn vinh. Một dặn dò và nhắc nhở nào đó với chính mình trong hành trình khắc nghiệt sắp tới hẳn vừa xuất hiện ở chàng trai đa màu lắm lúc vướng bận bao nỗi niềm, mặc cảm mỗi lần bước vào sân bóng. Chỉ 24 giờ sau lúc trở thành cầu thủ xuất sắc nhất, Vinicius cùng đồng đội trong màu áo Real Madrid bước lên bục vinh quang ở sân Lusail của Doha bằng chiến thắng cách biệt 3-0 trước đối thủ Pachuca ở trận tranh Cúp Liên lục địa. Với bàn thắng ấn định tỉ số và đường chuyển giúp Kylian Mbappe mở tỉ số, Vinicius được chọn hay nhất trận đấu này.

Thêm một chiến công, thêm một niềm vui và cái đẹp sân cỏ thì hãy còn phía trước!

Đ.X

Tạm biệt Rashford

NAM ĐỊNH

“Tôi khá nản lòng khi bị loại khỏi trận derby (gặp Manchester City) nhưng mọi chuyện đã qua rồi, chúng tôi đã giành chiến thắng nên hãy tiến về phía trước. Dù thật sự thất vọng vì bị loại nhưng tôi đã trưởng thành hơn và có thể đối mặt với những thất bại”, tiền đạo Marcus Rashford của Manchester United chia sẻ cảm xúc trong cuộc phỏng vấn với nhà báo kỳ cựu Henry Winter.

Nội dung phỏng vấn được Henry Winter đăng tải trên trang cá nhân ở mạng xã hội X sáng 18-12, tiếp tục đẩy lên xôn xao về tương lai của Rashford tại sân Old Trafford. Hơn một tuần trước, nhiều cây bút thể thao để cập thông tin tiền đạo sinh năm 1997 không được ưu tiên trong kế hoạch sắp tới của Manchester United, thậm chí có báo cáo cho biết Quỷ đỏ sẵn sàng chuyển nhượng anh với giá 40 triệu bảng Anh ngay tháng 1-2025. Tiếp đó, dù không chấn thương, chân sút này và đồng đội Ale Garnacho vẫn bị loại trước trận derby thành Manchester gặp Manchester City hôm 15-12, cả hai thậm chí không có tên trên ghế dự bị.

chiến thắng 2-1 trước M.C mà không có Rashford và Garnacho. Khi cả hai vắng mặt, tỉ lệ chiến thắng của Quỷ đỏ lên tới 67%, qua đó cho thấy họ không còn là nhân tố “không thể thay thế”.

Ở Old Trafford hiện có một Amad Diallo chơi bùng nổ, một Garnacho dù còn chệch choạc nhưng đầy tiềm năng, một Højlund đang được kỳ vọng trở thành “Gyokeres mới” của HLV Amorim và còn nhiều cái tên mới sẽ được phía INEOS đưa về trong tương lai gần. Có thể hiểu cơ hội của Rashford không còn nhiều. Có lẽ đó là lý do để anh khẳng định trong cuộc phỏng vấn với Henry Winter: “Tôi nghĩ mình đã sẵn sàng cho thử thách mới trên hành trình tiếp theo (...) Khi rời

Ngày rời Manchester United của Rashford không còn xa. Ảnh: Manchester United

Với một tiền đạo có hơn 150 bàn thắng trong sự nghiệp và được kỳ vọng là đầu tàu của Quỷ đỏ, đó là một cú sốc. Dẫu vậy, thực tế mới phản ánh chính xác. Mùa này, dù có 7 bàn và 3 kiến tạo sau 24 trận, Rashford chưa đáp ứng kỳ vọng từ ban huấn luyện và người hâm mộ. Trong những ngày tháng u ám của mùa trước, giai đoạn cuối của M.U với Erik ten Hag và những trận đấu tiên cùng Ruben Amorim, rất nhiều cái lắc đầu dành cho tiền đạo người Anh...

HLV Amorim, bằng sự thẳng thắn đã phát biểu trước truyền thông sau trận derby về việc loại bỏ đội Rashford - Garnacho: “Chúng tôi luôn cố gắng đánh giá mọi thứ của một cầu thủ, từ hiệu suất tập luyện, màn trình diễn, sự tương tác với đồng đội cho đến việc thúc đẩy đồng đội tiến lên. Tất cả tác động đến khâu phân tích và lựa chọn cầu thủ ra sân, đơn giản, đó là lựa chọn của tôi”. HLV người Bồ Đào Nha không chỉ trích nhưng có thể hiểu: Rashford và Garnacho chưa đáp ứng được yêu cầu ra sân. Quyết định đó đã đúng, M.U chơi tốt và giành

đi, tôi sẽ đưa ra tuyên bố. Sẽ không có ác cảm hay bình luận tiêu cực nào của tôi về Manchester United. Từ trái tim mình, tôi mãi là một Quỷ đỏ”. Đó có thể là lời chia tay sớm và đầy tôn trọng của Rashford dành cho Manchester United - nơi anh xem là ngôi nhà thứ hai suốt 20 năm qua.

Rashford đã đi được một chặng dài trong sự nghiệp với gần 9 năm ở Premier League. Trong chia sẻ với Henry Winter, anh nhấn mạnh sự trưởng thành tại sân cỏ xứ Sương mù và tuyên bố nỗ lực cho một suất tham dự World Cup 2026 cùng tuyển Anh. Chưa biết tiền đạo 27 tuổi còn gắn bó với Quỷ đỏ đến khi nào, có thể đến tháng 1-2025 hoặc đến cuối mùa giải 2024-2025. Chỉ biết, khi rời Old Trafford, anh sẽ mang theo kỷ niệm về những ngày ăn tập ở Carrington trong màu áo các đội trẻ, là ngày được HLV Louis van Gaal trình làng trong đội hình chính thức của M.U, là những danh hiệu hiếm hoi của Quỷ đỏ thời hậu Sir Alex Ferguson như Europa League 2016-2017, FA Cup 2023-2024... Tạm biệt, Rashford!

N.Đ

Ảnh thể thao

Ngày xưa quay về

Sau gần 10 năm, cặp bài trùng Xavi Hernández và Andrés Iniesta một lần nữa sát cánh trên sân cỏ trong màu áo Barcelona. Trong trận giao hữu Siêu kinh điển "El Clásico in Tokyo" giữa các huyền thoại hai đội Barcelona và Real Madrid tại Tokyo (Nhật Bản) hôm 15-12, bộ đôi tiền vệ lưng lấy một thời cùng với những danh thủ khác như: Rivaldo, Saviola, Rafa Márquez, Mendieta, Giuly, Casillas, Cannavaro, Carlos... đưa người hâm mộ hoài niệm về bóng đá những ngày xưa cũ. Tại đây, các huyền thoại Barca giành chiến thắng 2-1 do công của Giuly và bàn đá phạt của Fernando Sanz từ một pha bóng do Iniesta phát động. Đây cũng là trận tri ân Iniesta sau khi anh nói lời giải nghệ vào tháng 10-2024.

N.Đ (theo Bleacher Report Football)

Bộ đôi huyền thoại Xavi-Iniesta lại sát cánh trên sân cỏ gần 10 năm. Ảnh: Bleacher Report Football

Thế hệ sinh viên xếp bút nghiên lên đường ra trận

TRƯƠNG MINH DỤC

Từ thế hệ sinh viên xếp bút nghiên lên đường ra trận, được thử thách, tôi luyện trong quân đội, trong chặng đường 45 năm trên mặt trận tư tưởng - lý luận của Đảng, dù trong hoàn cảnh nào, chiến đấu hay trong công tác, chúng tôi đều quyết tâm vượt qua những khó khăn, thử thách, luôn lấy đó làm động lực để gạt hái nhiều thành công. Chúng tôi luôn cho rằng, sự trưởng thành ngày hôm nay là nhờ những ngày tháng công tác và chiến đấu trong quân đội.

"Muốn viết lịch sử, phải làm nên lịch sử"

Đầu tháng 9-1971, trước khí thế hào hùng của cả non sông, do yêu cầu của chiến trường, chúng tôi những sinh viên đại học - được xác định là lực lượng dự trữ chiến lược của đất nước, thấy mình đã đến lúc phải "xếp bút nghiên" lên đường ra trận thông qua những lá đơn xin nhập ngũ.

Trước ngày nhập ngũ, lãnh đạo khoa có buổi gặp mặt dặn dò, động viên. Trong lời căn dặn của thầy trưởng khoa lúc ấy, tôi nhớ mãi câu: "Muốn viết lịch sử, trước hết, phải làm nên lịch sử". Đây là tuyên ngôn về sử học đối với chúng tôi, nó không chỉ theo tôi trong thời gian ở quân ngũ mà cả cuộc đời.

Ngày 6-9-1971 là ngày giao, nhận quân, cũng là ngày để lại dấu ấn mang tính bước ngoặt trong cuộc đời chúng tôi. Sáng hôm đó, tại khu Thượng Đình, lãnh đạo Ban Giám hiệu, Đảng ủy Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội tổ chức lễ

giao quân một cách long trọng. Phát biểu dặn dò chúng tôi trước lúc nhập ngũ, thay mặt lãnh đạo nhà trường, Hiệu trưởng khả kính GS Ngụy Như KonTum nói về trách nhiệm, nghĩa vụ và vinh dự của thanh niên khi Tổ quốc cần.

Sau đó, anh Thái Khắc Sơn, sinh viên K14 (khoa Toán), đại diện cho toàn thể tân binh đọc quyết tâm thư và hứa với lãnh đạo nhà trường sẽ phát huy truyền thống của trường, cố gắng khắc phục khó khăn, gian khổ hoàn thành nhiệm vụ mà Tổ quốc giao phó. Ngày hôm đó, hơn 3.500 sinh viên tất cả các trường đại học toàn miền Bắc nhập ngũ. Phần lớn họ được huấn luyện ở Sư đoàn 325, một sư đoàn ra đời từ vùng đất Bình Trị Thiên khói lửa trong cuộc kháng chiến chống Pháp. Vùng trung du tỉnh Hà Bắc lúc bấy giờ (nay là tỉnh Bắc Giang), từ Tân Yên, Yên Thế đến Mai Xiu đồng nghệt lính mới từ sinh viên năm thứ hai đến năm thứ tư, có cả hàng chục giảng viên, phó tiến sĩ. Trong bộ quân phục màu xanh

Lễ xuất phát của đoàn thanh niên xung phong Hà Nội lên đường chống Mỹ, cứu nước, tổ chức ở Nhà hát Lớn Hà Nội, ngày 11-7-1969. Ảnh: Tư liệu/TTXVN

lá cây, với một số người còn rộng thùng thình, câu thơ của Vũ Cao mà chúng tôi thường đọc với niềm tự hào, kiêu hãnh: "Anh đi bộ đội sao trên mũ/ Mãi mãi là sao sáng dẫn đường". Sau này, nhà văn, cựu chiến binh Nguyễn Thế Tường nói về tâm trạng của những sinh viên chúng tôi nhập ngũ ngày ấy: "Một chút tự trọng, một chút tự ái, một chút kiêu hãnh và quyết tâm, chúng tôi gác bút nghiên, khoác ba lô ra chiến trường, hình thành đội quân sinh viên, góp phần cùng cả dân tộc có ngày ca khúc khải hoàn!".

Viết nên bản hùng ca bất tử

Chuyển từ môi trường học tập sang môi trường quân ngũ, từ việc nhỏ đến lớn đều phải theo mệnh lệnh, quả thật khó khăn. Vất vả nhất là hằng đêm báo động 1-2 lần, hành quân bộ, mang balô là 15-20 viên gạch để rèn luyện. Ở Tân Yên

(Hà Bắc, nay là Bắc Giang), chúng tôi bước vào huấn luyện chiến đấu, làm nhiệm vụ của người lính, từ học chính trị, tập điều lệnh, bắn súng bài một, bài hai và tập đánh mục tiêu công sự. Sau gần 3 tháng huấn luyện, cuối tháng 11-1971, chúng tôi được chuyển về các quân binh chủng của Quân đội Nhân dân Việt Nam đến các chiến trường và cả làm nhiệm vụ quốc tế.

Thử thách khốc liệt đầu tiên đối với thế hệ lính sinh viên là khi Mỹ tiến hành chiến tranh phá hoại miền Bắc lần thứ hai vào năm 1972, thả ngư lôi phong tỏa Cảng Hải Phòng, sử dụng thành quả mới nhất về khoa học là tia lazer để ném bom bắn phá miền Bắc. Trong cuộc chiến đấu chống chiến tranh phá hoại lần thứ hai, binh nhất Huỳnh Văn Thái, cựu sinh viên năm hai Đại học Nông nghiệp I cùng 7 đồng đội hy sinh ở Hàm Rồng - Nam

Ngạn ngày 16-4-1972. Tiếp đó, trong chiến dịch 81 ngày đêm (từ 28-6 đến 16-9-1972) bảo vệ thành cổ Quảng Trị, hàng ngàn sinh viên các trường đại học đã ngã xuống, góp phần viết nên bản hùng ca bất tử của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước.

Ở trung đoàn pháo phòng không bảo vệ cầu Hàm Rồng được 10 tháng, cuối tháng 9-1972, tiểu đoàn của tôi được lệnh vào chiến trường B3 (Tây Nguyên). Đây là thời kỳ ở chiến trường Tây Nguyên, bộ đội vật lộn với bao khó khăn, thiếu thốn. Đặc biệt là đói, năm 1973 tiêu chuẩn ăn của bộ đội là gạo với 0,25kg/người/ngày, đến cuối năm được nâng lên 0,4kg/người/ngày). Đồng hành với thiếu đói là bệnh tật (sốt rét rừng) hoành hành.

Sau Hiệp định Pari năm 1973, Mỹ nguy bắt tay vào thực hiện kế hoạch tràn ngập lãnh thổ trên toàn miền Nam, mà chúng gọi là chiến dịch Lý Thường Kiệt để lấn chiếm vùng giải phóng. Ở Tây Nguyên, cuộc chiến đấu chống lấn chiếm ở vùng Tây Bắc thị xã Kon Tum, đường 19 nối dài phía Tây thị xã Pleiku diễn ra rất ác liệt. Đơn vị tôi là đơn vị kỹ thuật, để lại một bộ phận nhỏ bảo dưỡng vũ khí, khí tài, còn đa số tham gia vận tải vũ khí, đạn dược, lương thực thực phẩm phục vụ phía trước. Trong thời kỳ này, tôi vinh dự cùng một số đồng đội được kết nạp vào Đảng khi chưa tròn hai tuổi quân.

Chiến đấu và trưởng thành

Năm 1974, đơn vị chúng tôi làm nhiệm vụ bảo vệ hành lang (Xem tiếp trang 14)

Tri ân đồng đội bằng... nhật ký

HỒNG VÂN

Từ nhật ký được ghi chép trong chiến tranh mà làm được nhiều việc cho đồng đội và quê hương, có sức lan tỏa mạnh mẽ, hiệu ứng hơn cả truyền thông, đó là trường hợp cựu chiến binh Trần Chiến Chinh, hiện ở 15 Nguyễn Cư Trinh, phường Hòa Cường Bắc, quận Hải Châu, Đà Nẵng.

Quê Hòa Phong, Hòa Vang, học đến lớp 11, thiếu niên Trần Chiến Chinh quyết bỏ dở. Ông xin vào biệt động thành, bị bắt rồi thoát ra được, sau đó làm bộ đội trinh sát huyện, đại đội trưởng rồi trợ lý tác chiến huyện Hòa Vang cho đến ngày giải phóng đất nước.

"Một thời để nhớ"

Đánh nhiều chiến trường, di

chuyển liên tục, vậy mà ông vẫn giữ thói quen viết nhật ký. Đến nay ông vẫn còn bên mình 3 tập nhật ký rất dày, chữ viết rành mạch, chân phương. Từng sự kiện, trận đánh, đồng đội hy sinh, lòng dân với cách mạng... được ông ghi chép tỉ mỉ như một cuốn sử đầy cảm xúc về Khu 2, Khu 3 Hòa Vang. Những nhân vật trong nhật ký, người sống, người đã mất như thăm thì gọi tên hằng ngày, thôi thúc ông phải làm gì đó tri ân đồng đội, không để họ bị lãng quên. Vậy là ông nghĩ đến chuyện "làm phim" theo cách của riêng mình.

Từ cuốn nhật ký, ông viết 300 câu thơ thể lục bát với tựa đề "Một thời để nhớ", trong đó có tên 200 đồng đội và các bà mẹ liệt sĩ, Bà mẹ Việt Nam anh hùng cùng các địa danh ở Hòa Vang. Sau đó, ông lại nhờ các nghệ sĩ xứ Quảng chuyển thể dân ca bài chòi và thể hiện, khi bằng hình, khi bằng lời. Việc ông làm, được mọi người ủng hộ và nhiệt tình tham gia hưởng ứng. Ai nấy đều xúc động rơi nước mắt, khi tìm thấy mình và đồng đội cùng chiến trường năm xưa trong

"Một thời để nhớ", khi cuốn phim đặc biệt nhất được chiếu tại hội trường UBND huyện Hòa Vang, 70 khách mời gồm các đồng chí cựu chiến binh từng lãnh đạo chỉ huy Đại đội 2, Khu ủy, Khu đội và Huyện đội, Huyện ủy Hòa Vang vào năm 2014.

"Một thời để nhớ" đến nay đã có hơn 350.000 lượt truy cập trên YouTube. Đó là chưa kể hàng trăm buổi chiếu trực tiếp trong các buổi gặp mặt và giáo dục truyền thống của nhân dân Hòa Vang. Điều kỳ diệu là phim đã giúp rất nhiều gia đình tìm được hài cốt thân nhân. Đặc biệt nhất là trường hợp Trung đội trưởng Phan Hữu Dũng. Ông Thuận, anh trai của liệt sĩ đã tìm xem và khi nghe câu hát "Đi qua Hầm Xẻ - Cẩm Đình. Tú bể địch phục, Dũng nằm lại đây" thì biết đó chính là em mình. Liên hệ với ông Chinh và đọc nhật ký, gia đình mừng rỡ khi may mắn biết trường hợp này. Trong nhật ký cũng ghi vị trí chôn cất liệt sĩ ở hang Dơi, hòn đá làm dấu đặt ở đầu. Vì thế việc cất bốc hài cốt Phan Hữu Dũng khá thuận lợi.

CCB Trần Chiến Chinh bên các cuốn nhật ký của mình.

Ảnh: H.V

Đến nay ông đã trực tiếp đi tìm được hài cốt của 8 liệt sĩ và cung cấp thông tin từ cuốn nhật ký cho các đơn vị chức năng tìm được 30 hài cốt đồng đội.

Bia tưởng niệm bên cánh đồng

Trung đội nữ của C2 Hòa Vang mang tên Anh hùng Lê Thị Hồng Gấm được thành lập vào năm 1972 do chị Nguyễn Thị Xuân Mai làm Trung đội trưởng. Nhiều cô gái mới nhập ngũ như Hồ Thị Hồng Vân (Hòa Tiến), Ông Thị Minh Nguyệt (Hòa Châu) tuổi trăng tròn, chưa

kịp quen mùi súng đạn. Ngày 28-1-1973, bộ đội C2 quyết tâm "cắm cờ giữ đất", phản kích hàng chục đợt tấn công của địch. Riêng tổ của 3 chị Xuân Mai, Hồng Vân, Minh Nguyệt vẫn bám trụ đến cùng và anh dũng hy sinh. Chiến công của các chị đã được Mặt trận 4 Quảng Đà tuyên dương "Tổ chiến đấu anh dũng Nguyễn Thị Xuân Mai".

Là người sống giàu tình cảm, chị Xuân Mai dành nhiều tình thương cho những người em kết nghĩa, trong đó có Trần Chiến Chinh. (Xem tiếp trang 15)

Về thương ngọn khói lam chiều

LÊ PHƯỢNG

Trời đã ngả chiều, những vệt khói mong manh, bay lên từ chỗ ai đốt nương làm rẫy, vương vít ngọn cây, phát phơ trong ánh nắng khiến lòng tôi xao xuyến lạ. Tôi lại nhớ đến làn khói bếp nhà tôi ở quê cũ năm nào! Ngọn khói phơ phất, mong manh nhưng lại khói dầy trong tôi nhiều kỷ niệm khó quên. Nó dẫn dắt tôi về quê cũ, làng xưa, nơi đó có nhà tôi và những ngôi nhà tranh khác ẩn dưới bóng tre ngà, nơi đó có tiếng chuông chùa tan trong sương và có ngọn khói lam chiều!

Tôi nhớ, cứ chiều chiều, khi nắng chưa tắt, khi cánh cò điểm từng vệt trắng như những dấu mũ bạc in vào trời xanh, khi lũ trẻ ở quê tôi đang say sưa với những cánh diều no gió ở bờ đê, là lúc người dân quê tôi bắt đầu nổi lửa cho bữa cơm chiều. Những làn khói, từ những căn bếp nhỏ trong làng bay lên vương vít ngọn cau, ngọn tre rồi tan dần, tan dần giữa tầng không nhưng lại khắc vào lòng tôi một cái gì xa vắng mênh mông.

Nhà tôi nằm giữa khu vườn quanh năm xanh bóng lá, nơi đó có hàng ôi cha tôi trồng và có căn bếp nhỏ bốn phía được đan bằng phen tre bết rơm và bùn, phía trên lợp bằng tranh. Rui mè và giàn bếp phủ đầy bồ hóng được tạo ra từ khói bếp nhà tôi qua bao tháng, bao ngày.

Khói bếp nhà tôi là khói từ rơm hay từ lá khô trong vườn được mẹ tôi gom lại làm chất đốt để nấu. Khi cây rơm ở đầu hồi nhà tôi đã mòn, rơm ở chân cột đã bị rút hết, chân đụn chỉ còn là một khoảng trống, cây rơm giờ trông như một cái dùi. Lũ trẻ chúng tôi không thể ẩn núp ở đó khi chơi trò cút bắt, chỉ lũ gà có thể vào tránh cái nắng rất bỏng ngày hè hay trốn những cơn mưa bất chợt ghé qua. Rồi khi lá khô trong vườn đã lạo xạo khô từng lớp, mẹ tôi lại quét lá rồi gom lại từng đống để chụm kềm. Từng nhúm lá cũng theo que cời mà thành lửa, thành khói làm chín cơm canh.

Chụm lá, tôi mới thấy lá khô có mùi thơm, một mùi rất riêng, nhất là khi có lá ôi, lá tràm hay vài cành hương nhu khô lẫn vào. Xen trong khói, lá tỏa một mùi hương dễ chịu vô cùng! Khói từ lá giống như khói rơm cũng len qua mái lá, gặp gió, khói ngoằn ngoèo, uốn lượn như múa rồi tan loãng giữa không trung.

Mùa hạ, dưới cái nắng giòn, rơm và lá khô hơn, khói dường như cũng nhẹ hơn, mỏng hơn. Khói nhẹ nhàng lướt nhanh qua mái lá, bay lên cao, đạt ra thành từng vệt mờ rồi tan biến lúc nào cũng không hay.

Những hôm trời mưa, rơm ẩm, khói đậm đặc, những lúc đó mẹ tôi phải dùng ống thổi lửa mà thổi, có khi khói xộc vào mũi cay nồng, mắt không mở ra được. Khói bay lên chui qua lớp lá tranh ướt nước, quần lại từng đám như không thể bay lên được. Khói tụ lại rất lâu rồi tan dần, tan dần thoát ra ngoài.

Nhớ khói bếp hay chính là tôi nhớ hình bóng mẹ tôi cứ mỗi sớm, khi tiếng gà gáy sáng vừa dứt, mẹ tôi đã dậy. Rồi cứ thế, tiếng gáo múc nước va vào lu nước lạnh canh, tiếng vo gạo sần sật và lửa được nhen lên, bóng mẹ tôi chờn vờn trên vách. Khói bếp thơm nồng lan khắp nhà, mẹ tôi

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

nấu cơm để kịp ra đồng và chị em tôi kịp ăn sáng để đến trường. Có khi tôi dậy sớm, ngồi bên mẹ hít hà mùi khói lẫn trong mùi áo của mẹ.

Nhưng nhớ nhất là khi chiều muộn, nghe tiếng mẹ vọng trong chiều, gọi tôi về ăn cơm. Đứng đầu ngõ thấy khói từ bếp bay ra, tôi biết mẹ tôi đang quày quả nấu thêm một món gì đó. Ngọn khói bay lên, xuyên qua mái bếp, quán quanh ngọn cau rồi tan trong sương chiều. Bữa cơm được dọn ra dưới hiên nhà, với những món ăn quen thuộc từ rau cỏ vườn nhà, trong nỗ lực của mẹ tôi. Phía bếp một làn khói mỏng còn bay lên vẫn vương trong ánh trăng lên sớm. Bữa cơm cơm giản dị mà thơm nồng tình mẹ trong mùi lửa, mùi khói xen mùi vị của quê hương.

Có những buổi trưa hè, trời nắng nỏ, mẹ tôi không chụm rơm hay lá khô, thay vào đó là củi nẻ được mót từ bờ tre của nhà, lúc đó mẹ tôi nấu chè đậu đỏ để giải nhiệt cho cả nhà. Lửa nẻ cháy được, thỉnh thoảng có tiếng nổ tanh tách hay tiếng xì xì từ những que củi bị hư, khói phụt ra từng ống nhỏ như ai hút thuốc phà khói. Ngọn lửa như múa reo, mẹ tôi nói lửa đang cười. Phía trên nổi chèo phèo phất từng sợi khói nhỏ, tôi có cảm giác như khói cũng được vị ngọt của đường và nụ cười của mẹ tôi.

Như ngọn khói mỏng manh và mau tan, niềm vui không ở lại với tôi lâu, tôi học hành rồi đi xa, mấy năm sau, mẹ tôi mất. Có lần, sau nhiều năm tháng bươn chải ở quê người, tôi trở lại nhà. Tôi đứng im ngoài ngõ, nhìn về phía bếp, tôi như thấy khói từng sợi, từng sợi đang bay lên. Lòng xốn xang khó tả. Tôi tưởng chừng mẹ tôi đang nấu một món gì đó và đang đợi tôi về. Hình như, có ngọn khói nào làm mắt tôi cay cay! Cũng có những chiều khi ngang qua một nhà ai đó, thấy ngọn khói bay ra từ bếp, tôi thấy nhớ nhà vô hạn, tôi như nghe thấy tiếng mẹ gọi tôi trong chiều, tiếng gọi mơ hồ, xa vắng mà làm nao lòng!

Thời gian và năm tháng trôi, cuộc sống cũng có nhiều thay đổi, những làn khói xưa bay trong sương chiều chỉ còn là hình ảnh đẹp của ký ức. Riêng tôi, thỉnh thoảng gặp ngọn khói đầu đó, lòng lại nhớ thương quay quắt ngọn khói lam chiều nơi mái cũ quê xưa!

L.P

Mỗi tuần một địa chỉ

Bản hòa tấu ẩm thực bên bờ Mỹ Khê

HUYỀN LÊ

Nằm bên bờ biển Mỹ Khê, Galina Restaurant Đà Nẵng (254 Võ Nguyên Giáp, phường Phước Mỹ) mang đến trải nghiệm thú vị cho thực khách bởi thực đơn đa dạng cùng không gian sang trọng, rộng rãi.

Phục vụ hơn 250 món ăn, chuỗi ẩm thực tại đây thể hiện sự giao thoa hoàn hảo giữa đặc sản ba miền cũng như tinh hoa ẩm thực quốc tế. Trong đó nổi bật là bữa tiệc buffet hải sản với những món ăn được chế biến cầu kỳ, hấp dẫn. Thực khách thoải mái thưởng thức tôm, cua, ốc, ghẹ, hải nướng phô mai, sashimi cá hồi, cá ngừ đại dương hay salad, lẩu hải sản và những món hầm, xào theo công thức đa dạng, mới mẻ. Đặc biệt, với ai thích ăn cá nóc, hải sâm nhưng không thể tự tay chế biến vẫn có thể thưởng thức món lẩu cá nóc, lẩu hải sâm cơm cháy hoặc cá nóc nấu cà ri, nướng muối ớt.

Phục vụ hơn 250 món ăn, chuỗi ẩm thực tại đây thể hiện sự giao thoa hoàn hảo giữa đặc sản ba miền cũng như tinh hoa ẩm thực quốc tế.

Ảnh: H.L

Bên cạnh đó, Galina Restaurant cũng phục vụ những món ăn đặc sản ba miền, từ châu chấu chiên giòn, vịt quay lá mắc mật, vịt nấu chao, gà nướng ngũ vị, gỏi cuốn miền Tây... Các món ăn quốc tế như beefsteak, pizza, pasta, sushi, sashimi cũng được chế biến với nguyên liệu tươi ngon, hương vị chuẩn. Có thể nói, ngoài những món ăn thơm ngon được chế biến dưới bàn tay đầu bếp nhà hàng 5 sao, cách bài trí món ăn cũng đưa địa chỉ này lên hàng đẳng cấp.

Nằm cạnh biển, cộng không gian được thiết kế sang trọng, rộng rãi, địa chỉ nhanh chóng trở thành điểm đến yêu thích của người dân cũng như những đoàn khách trong và ngoài nước đến Đà Nẵng du lịch. Ngoài ra, Galina Restaurant thiết kế không gian tầng 3 thành nhà hàng tiệc cưới sang trọng, lãng mạn dành cho những cặp đôi hoặc phục vụ tổ chức hội nghị, tiệc gala, họp mặt với sức chứa hàng trăm người. Tham gia những tiệc chiêu đãi này, mọi người có thể lựa chọn buffet hoặc gọi theo món, combo. Để gia tăng trải nghiệm cho khách, nhà hàng thường xuyên tổ chức các sự kiện ẩm thực theo mùa, như lễ hội hải sản hay xây dựng bảng thực đơn đặc biệt dịp Lễ, Tết với mức giá ưu đãi. Không chỉ nổi bật với chất lượng ẩm thực, địa chỉ còn ghi điểm nhờ dịch vụ chu đáo, chỗ để xe rộng rãi và không gian sân vườn cạnh bờ biển Mỹ Khê.

H.L

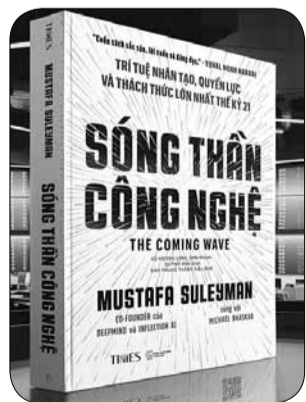
▽ sách mới, sách hay

1. "Sống thần công nghệ" (NXB Thế giới, tái bản 2024) là lời cảnh báo về việc trí tuệ nhân tạo (AI) có thể mang lại nhiều rủi ro nếu như không được kiểm soát tốt. Đây là tác phẩm của tác giả Mustafa Suleyman - nhà đồng sáng lập Google DeepMind, với sự hỗ trợ của nhà văn - nhà nghiên cứu Michael Bhaskar. Tác phẩm được trao giải Sách Hay 2024 ở hạng mục tác phẩm dịch chủ đề Quản trị.

Suleyman, 40 tuổi, là nhà sáng lập phòng nghiên cứu AI DeepMind và công ty khởi nghiệp Inflection AI. Bằng nhiều năm kinh nghiệm, tác giả ra mắt tác phẩm như lời cảnh báo về những nguy

hiểm tiềm tàng khi các tiến bộ khoa học như AI, sinh học tổng hợp dần phổ biến nhưng không có sự quản lý tương xứng. Dù vậy, ông thừa nhận sức hấp dẫn của AI khi tuyên bố công nghệ này sẽ "mở ra một bình minh mới cho nhân loại", cho rằng tiềm lực của AI không chỉ hứa hẹn đem lại sự thịnh vượng chưa từng có, còn là giải pháp cho nhiều vấn đề nan giải hiện nay như đối phó biến đổi khí hậu, chữa trị ung thư.

Trong sách, tác giả cũng đề cập hàng loạt đột phá khác gồm chỉnh sửa gen, tổng hợp DNA và nhiều sự tiến bộ khác trong công nghệ sinh học. Với góc nhìn bao

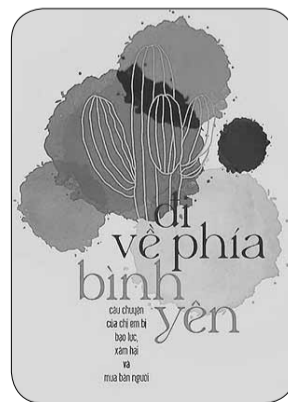

quát, Mustafa Suleyman vẽ ra một tương lai đầy triển vọng nhưng cũng tiềm ẩn nhiều điều đáng sợ có thể hủy diệt nhân loại trong thoáng chốc. Tác giả nhận định vấn đề khi các "làn sóng" ập tới, con người chưa chuẩn bị tốt gì cả và có rất ít thời gian. Nền công nghệ đang phát

triển với tốc độ không thể lường trước, song song với đó là sự gia tăng mâu thuẫn giữa các quốc gia, chủ nghĩa cực đoan, xung đột tôn giáo. Ông đặt câu hỏi sẽ ra sao nếu sự phổ biến của các kỹ thuật này rơi vào tay kẻ xấu, chỉnh sửa, phát triển chúng cho mục đích riêng.

"Sống thần công nghệ" nhận nhiều lời khen từ giới chuyên gia. Sách còn nằm trong danh sách gợi ý bốn tác phẩm nên đọc dịp cuối năm.

2. "Đi về phía bình yên" (NXB Phụ nữ Việt Nam, 11-2024) là tự truyện của 12 phụ nữ trong số 1.665 mảnh đời ở Ngôi nhà bình yên - nơi tạm trú cho phụ nữ và trẻ em bị bạo lực trên cơ sở giới - thuộc Trung tâm Phụ nữ và

Phát triển, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam. Các nhân vật chọn nói ra câu chuyện đời mình với mong muốn lan tỏa niềm tin và hy vọng. Tác phẩm cho thấy hoàn cảnh của họ và hành trình bước ra khỏi bóng tối, lên tiếng cho những nạn nhân bị bạo hành, xâm hại, mua bán người. Các câu

chuyện trong tác phẩm được lược bỏ một số tình tiết tiêu cực nhưng vẫn có tính chân thực. Tên người và địa danh đã thay đổi để đảm bảo an toàn cho nhân vật.

Cuốn sách truyền tải giá trị tích cực trong việc bảo vệ phụ nữ, nhận thức về các vấn đề bạo lực giới, xâm hại tình dục và mua bán người, truyền cảm hứng để những nạn nhân lên tiếng bảo vệ bản thân và những người xung quanh. Sách gửi gắm thông điệp về một gia đình đúng nghĩa: "Chỗ nào an toàn, chỗ nào hạnh phúc, thì đấy là gia đình".

"Đi về phía bình yên" là sách song ngữ bằng tiếng Việt và tiếng Anh.

MÃU ĐƠN

Khởi đầu cho hành trình mới

LÂM VIÊN

Sau khi tốt nghiệp ngành Cử nhân ngôn ngữ Anh tại Trường Đại học Ngoại ngữ (Đại học Đà Nẵng), Dương Thị Diễm My (SN 1998) trở thành một trong số 357 ứng viên toàn cầu nhận học bổng toàn phần thạc sĩ ngành "Khởi nghiệp, phát triển bền vững và thay đổi xã hội" (Entrepreneurship, Sustainability, and Social Change) tại Đại học Linnaeus do Chính phủ Thụy Điển tài trợ. Trên hành trình mới nơi xứ người, cô gái trẻ nỗ lực học tập và ấp ủ ước mơ thực hiện một dự án khởi nghiệp vì cộng đồng tại quê nhà.

Dương Thị Diễm My tại Đại học Linnaeus (Thụy Điển).

Ảnh: NVCC

quan, tác động Covid-19, dự án này không thể đi xa hơn. "Adei House hình thành từ niềm đam mê của tôi đối với ngành du lịch và bản sắc văn hóa, đặc biệt là việc giới thiệu những giá trị của văn hóa Chăm đến bạn bè quốc tế. Dù dự án chưa phát triển như mong đợi, tôi vẫn thấy mình học được nhiều kinh nghiệm giá trị từ những ngày tháng vận hành Adei House, đặc biệt là cách xây dựng một mô hình kinh doanh", My chia sẻ.

Điểm dừng với Adei House là bước ngoặt, khởi đầu cho hành trình mới của cô gái Quảng Nam tại trời Âu. Tròn 4 tháng trước, My là một trong số 357 ứng viên toàn cầu (trong đó có 11 người Việt Nam) chính thức chạm tay vào giấc mơ du học tại Đại học Linnaeus với học bổng toàn phần thạc sĩ ngành "Khởi nghiệp, phát triển bền vững và thay đổi xã hội" do Chính phủ Thụy Điển tài trợ. My cho biết Thụy Điển có môi trường lý tưởng cho người yêu khởi nghiệp, bảo vệ môi trường và hướng tới xã hội. Tại đây, mọi ý tưởng đều có cơ hội phát triển thành hành động, đặc biệt là các mô hình bền vững. My nhận ra, một doanh nghiệp không chỉ thành công về mặt tài chính mà còn phải tạo ra thay đổi tích cực cho cộng đồng và môi trường.

Được biết ngành học "Khởi nghiệp, phát triển bền vững và thay đổi xã hội" là chương trình giáo dục mở. Sinh viên theo học sẽ trải qua những bài học về khởi nghiệp và phát triển bền vững đi

cùng tình huống thực tế, qua đó có thể áp dụng kiến thức vào các tình huống xã hội để đưa ra giải pháp phù hợp. Các môn học không chỉ dừng lại ở khái niệm khởi nghiệp thông thường mà đề cập đến rất nhiều nghiên cứu chuyên sâu về phát triển các mô hình kinh doanh bền vững. Một trải nghiệm đáng nhớ của My là được tham gia dự án nghiên cứu nhỏ về cách phát triển doanh nghiệp tại các khu vực nông thôn ở Việt Nam cùng những người bạn quốc tế. Dự án giúp My có cái nhìn sâu sắc hơn về những vấn đề mà người dân nông thôn phải đối mặt và cách các mô hình khởi nghiệp có thể giúp họ vượt qua khó khăn đó.

Trên xứ người, My không quên giới thiệu hình ảnh Tổ quốc Việt Nam với chiếc áo dài và lá cờ đỏ sao vàng khi có dịp. Đồng thời trở thành cầu nối, chia sẻ kinh nghiệm và tiếp thêm động lực cho những bạn trẻ trong nước có nguyện vọng tìm kiếm học bổng từ Chính phủ Thụy Điển, thông qua những buổi trao đổi trực tuyến. "Mục tiêu dài hạn của tôi vẫn là quay về Việt Nam để thực hiện các dự án khởi nghiệp, đặc biệt là trong lĩnh vực giáo dục. Tôi nghĩ, giáo dục là chìa khóa để phát triển xã hội, mang đến sự thay đổi tích cực về nhiều mặt", My cho biết. Trong mục tiêu đó, My ấp ủ ý tưởng thành lập trung tâm dạy tiếng Anh cho người lớn có thu nhập thấp, dạy các kỹ năng mềm cho trẻ em, đặc biệt trẻ em chậm phát triển.

L. V

Cung cấp giải pháp thu gom rác thải điện tử

HUYỀN LÊ

Nhờ tính năng ưu việt, mô hình "Chuỗi cung ứng và giải pháp thu gom rác thải điện tử thông qua nền tảng HiE tại thành phố Đà Nẵng" của đội tuyển Logisayhi đến từ Đại học Duy Tân đã xuất sắc giành giải Nhì, cuộc thi Tài năng trẻ Logistics Việt Nam 2024 vừa diễn ra tại Hà Nội.

Đội tuyển Logisayhi đến từ Đại học Duy Tân đã xuất sắc giành giải Nhì, cuộc thi Tài năng trẻ Logistics Việt Nam 2024 vừa diễn ra tại Hà Nội.

Ảnh: H.L

Với mô hình này, nhóm sinh viên đưa ra hai giải pháp chính, bao gồm chuỗi cung ứng thu gom rác thải điện tử (E-wasteC) và dự án thu gom rác thải điện tử thông qua nền tảng công nghệ HiE. Cụ thể, chuỗi cung ứng E-wasteC được xây dựng dựa trên quy trình khép kín, từ khâu thu gom, phân loại đến vận chuyển, xử lý rác thải điện tử khoa học và hiệu quả. Trong khi đó, dự án thu gom rác thải điện tử thông qua nền tảng công nghệ HiE được vận hành như một "cầu nối" giữa các hộ gia đình, doanh nghiệp và đơn vị thu gom. Thông qua ứng dụng, người dùng có thể đăng ký thu gom rác thải điện tử tại nhà, tra cứu các điểm thu gom gần nhất cũng như theo dõi lộ trình xử lý rác thải. Đặc biệt, nền tảng còn tích hợp tính năng "đổi thưởng", khuyến khích cộng đồng tham gia xử lý rác thải điện tử đúng cách.

Theo đánh giá của ban giám khảo, mô hình mang đến hy vọng giảm thiểu tình trạng rác thải điện tử bị bỏ lẩn vào rác sinh hoạt, đồng thời nâng cao tỷ lệ tái chế, tái sử dụng các linh kiện điện tử còn giá trị. Sinh viên Đỗ Minh Khả, khoa Quản lý Nam Khuê, nhóm trưởng Logisayhi cho biết mô hình được xây dựng trên nền tảng công nghệ hiện đại, nơi khách hàng có thể đặt lịch, theo dõi, thu gom qua bản đồ, định giá, hoàn tiền và đổi thưởng. "Thực tế cho thấy, rác thải điện tử đang gia tăng tại các đô thị lớn như Đà Nẵng, trong khi công tác thu gom, xử lý còn nhiều hạn chế. Chúng tôi mong muốn mô hình sẽ góp phần giải quyết bài toán môi trường, đồng thời nâng cao ý thức cộng đồng trong việc bảo vệ hệ sinh thái đô thị, xây dựng nền kinh tế tuần hoàn", Khả chia sẻ.

Các thiết bị điện tử sau thu gom sẽ được phân loại và chuyển đến đơn vị sửa chữa hoặc nhà máy tái chế để tiếp tục vòng đời sử dụng, hạn chế tối đa lượng chất thải độc hại thải ra môi trường. Ngoài ra, nhóm còn đề xuất các giải pháp hợp tác với doanh nghiệp và chính quyền địa phương nhằm mở rộng mạng lưới thu gom, xây dựng thêm các điểm thu gom tập trung ở khu dân cư và trung tâm thương mại. Ths. Nguyễn Cao Thục Uyên, giảng viên Khoa Quản lý Nam Khuê đánh giá đây là mô hình giàu tính ứng dụng và có tiềm năng triển khai thực tế. Nền tảng công nghệ HiE không chỉ giúp rác thải điện tử được xử lý đúng quy trình mà sẽ mang lại lợi ích cho người dân và doanh nghiệp. Từ đó, khuyến khích sự tham gia của cộng đồng và tạo ra thói quen tích cực trong quản lý rác thải. "Dự án của các em sinh viên phù hợp với các mục tiêu phát triển bền vững, trong đó có việc ứng dụng nền tảng công nghệ như một giải pháp thực tiễn đáp ứng các cam kết bảo đảm mục tiêu tài chính khí hậu tại Hội nghị Thượng đỉnh về khí hậu lần thứ 29 của Liên hợp quốc (COP29)", bà Uyên nói.

Có thể nói, sự kết hợp giữa công nghệ số và mô hình chuỗi cung ứng trong dự án này chính là chìa khóa để giải quyết những vấn đề lớn như rác thải điện tử. Đây là hướng nghiên cứu phù hợp với xu thế chuyển đổi số và phát triển bền vững mà Việt Nam đang theo đuổi. Thời gian tới, nhóm sẽ tiếp tục làm việc với các nhà khoa học, chuyên gia trong lĩnh vực môi trường để tối ưu hóa ứng dụng, đồng thời tìm kiếm đối tác đồng hành để triển khai thử nghiệm tại một số khu vực trên địa bàn thành phố.

H.L

Thế hệ sinh viên xếp bút nghiên lên đường ra trận

(Tiếp theo trang 12)

giao thông vận tải ở vùng Đắc Tô, tỉnh Kon Tum. Đầu năm 1975, thật vinh dự, tham gia vào cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân 1975 với hai chiến dịch: Chiến dịch Tây Nguyên và chiến dịch Hồ Chí Minh, giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Trong chiến dịch giải phóng Tây Nguyên, đơn vị chúng tôi trong đội hình binh chủng hợp thành đánh Đức Lập (9-3-1975), sau đó đánh Buôn Mê Thuột, và tiến về giải phóng Nha Trang, Cam Ranh, tỉnh Khánh Hòa ngày 2 và 3-4-1975.

Đóng quân ở Cam Ranh một tuần, chúng tôi hành quân theo

đường rừng xuyên qua khu căn cứ Bắc Ái, Ninh Thuận (vì lúc đó Phan Rang - Tháp Chàm chưa giải phóng) ngược lên Đà Lạt rồi về Gia Nghĩa (Đắk Nông bây giờ), xuôi Phước Long, Tây Ninh để tham gia chiến dịch Hồ Chí Minh từ 26 đến 30-4-1975 giải phóng Sài Gòn trên cánh quân phía tây, từ Đồng Dù, theo đường 22 về Hóc Môn, Ngã tư Bảy Hiền, sân bay Tân Sơn Nhất. Sau ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, chúng tôi vinh dự được trở về trường, tiếp tục học tập và công tác.

Những ngày tháng công tác và chiến đấu trong quân đội không những rèn

luyện cho chúng tôi ý chí, bản lĩnh, mà còn nuôi dưỡng ước mơ, khát vọng khoa học. Từ trong sâu thẳm của lý trí và tình cảm, chúng tôi tâm niệm rằng, phải luôn cố gắng, phấn đấu để xứng đáng với sự hy sinh của đồng đội, mà trực tiếp là các liệt sĩ, từng là sinh viên cùng lớp: Lê Văn Doan, Phan Sĩ Tài, Nguyễn Xuân Toàn, Trần Anh Tuấn, Nguyễn Văn Tâm, cùng hàng triệu đồng bào, đồng chí đã ngã xuống để dân tộc được độc lập, tự do. Thành công chúng tôi có được hôm nay là nhờ sự hy sinh của đồng bào, đồng chí, đồng đội, đó là điều không bao giờ được lãng quên!

T.M.D

Quảng Nam - Đà Nẵng cuối tuần ở phương Nam

MAI PHÚC

Hơn 30 năm trước, Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần xuất hiện ở các sạp báo trên các tuyến đường Thành phố Hồ Chí Minh. Điều này không chỉ làm ấm lòng những người con xứ Quảng xa quê lập nghiệp, mà còn mang đến cho bạn đọc phương Nam một luồng thông tin hoàn toàn mới lạ, độc đáo.

Đó là quãng thời gian đầu thập niên 90, khi tôi chuyển công tác về Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* và được Ban Biên tập cử vào Thành phố Hồ Chí Minh xây dựng đội ngũ cộng tác viên, tìm đối tác mở rộng địa bàn phát hành và tổ chức các hoạt động kinh tế báo chí cho ấn bản *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần.

Lần giờ những ký ức xưa

Mới đó mà đã gần 30 năm, lần giờ lại những ký ức xưa cũ với bao buồn vui khi những ngày đầu vào "thủ phủ báo chí miền Nam", cứ mỗi sáng chúng tôi thường lần la khu vực quanh hồ Con Rùa ngay góc đường Nguyễn Đình Chiểu và Phạm Ngọc Thạch, đối diện Trường Đại học Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh. Hay ngay cổng trụ sở Báo *Tuổi Trẻ* trên đường Lý Chính Thắng, nơi có nhiều quầy báo, bày bán tất cả các loại báo của Trung ương, Thành phố Hồ Chí Minh và các địa phương như Quảng Nam - Đà Nẵng, Long An, Bình Dương, Cà Mau...

Dần dà chúng tôi trở nên thân tình với các chủ sạp báo, hầu hết họ đều là người gốc Quảng Nam - Đà Nẵng nên khi đến đây, chúng

Thời gian đã qua, không còn nhớ số lượng phát hành ngày ấy, nhưng sự háo hức chờ đợi của độc giả khi số tờ Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần xuất hiện ở các sạp báo tại Thành phố Hồ Chí Minh, bạn đọc phía Nam đón nhận trong sự yêu thích là một kỷ ức khó phai trong sự nghiệp làm báo.

Ảnh: NGỌC HIỂN

tôi được thoải mái đọc tất cả các đầu báo để nắm bắt thông tin từ nhiều nơi và đặc biệt đón nhận những tờ Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần được phát hành tập trung dọc theo những tuyến đường này.

Thời gian đã qua, không còn nhớ số lượng phát hành ngày ấy, nhưng sự háo hức chờ đợi của độc giả khi tờ *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần xuất hiện ở các sạp báo được bạn đọc phương Nam đón nhận là một kỷ ức khó phai trong sự nghiệp làm báo. Còn nhớ, sinh thời bác Phan Triêm - nguyên Phó trưởng ban Tổ chức Trung ương Đảng, khi nghỉ hưu bác đảm nhiệm Chủ tịch Hội đồng hương Quảng Nam - Đà Nẵng tại Thành phố Hồ Chí Minh. Vì vậy, bác là một trong những độc giả trung thành nhất của Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần. Bác vẫn dặn chúng tôi hằng tuần mang đến nhà bác các số báo ra hằng ngày và nhất định phải có *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần để bác đọc, nắm bắt thông tin quê nhà. Mỗi lần mang báo đến, ngoài đón nhận thông tin, bác còn trao đổi nhiều vấn đề quan trọng cần tiếp tục thông tin trên Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng*...

Cộng tác viên Quảng Nam - Đà Nẵng cuối tuần

Quê hương Quảng Nam - Đà Nẵng có rất nhiều nhà văn, nhà báo công tác ở Thành phố Hồ Chí Minh. Nhiều anh chị thời điểm đó làm công tác quản lý như các anh Huỳnh Bá Thành (Tổng Biên tập Báo *Công an Thành phố Hồ Chí Minh*), Phạm Lê Tấn Phong (Tổng Biên tập Báo *Doanh nghiệp*), Võ Như Lanh (Thời báo *Kinh tế Sài Gòn*), Phạm Phú Tâm (Tổng Biên tập Báo *Pháp luật Thành phố Hồ Chí Minh*), Nguyễn Công Khế (Tổng Biên tập Báo *Thanh Niên*), Lê Hoàng (Tổng Biên tập Báo *Tuổi Trẻ*)... Vì vậy, vấn đề xây dựng lực lượng cộng tác viên cho số *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần được các anh hỗ trợ, giới thiệu rất nhiệt tình. Nhiều tên tuổi trong làng báo phương Nam đã trở thành cộng tác viên thường xuyên của *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần như các nhà văn, nhà thơ Vũ Hạnh, Tấn Hoài Dạ Vũ, Tường Linh, Vũ Đức Sao Biển, Lê Minh Quốc, Cung Tích Biển, Lưu Nhi Dũ, Thường Doan, Ý Nhi...

Nhiều công tác viên khi còn là sinh viên đang theo học tại các trường đại học cũng có nhiều đóng góp cho Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng*,

sau này trở thành những nhà báo tên tuổi như Lê Công Sơn, Nguyễn Đình Mười, Đàm Huy...

Khi viết những dòng này, chúng tôi không khỏi xúc động khi một số nhà văn, nhà báo ngày ấy đã rời xa cõi tạm, để lại bao tiếc thương như anh Huỳnh Bá Thành, Phạm Lê Tấn Phong, Võ Như Lanh, Vũ Đức Sao Biển... Các anh đi xa nhưng tác phẩm báo chí, tên tuổi của các anh vẫn còn gắn liền với *Quảng Nam - Đà Nẵng* cuối tuần ngày ấy, trong tình cảm của độc giả mọi miền quê hương. Khoảng thời gian 1994-1995, anh Hoàng Tuấn Anh lúc đó là Chánh văn phòng UBND tỉnh vào mở Văn phòng Đại diện UBND tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng tại Thành phố Hồ Chí Minh. Chúng tôi ở báo được về trú đóng tại 132D Phan Đăng Lưu, quận Phú Nhuận. Đây có thể nói là bước ngoặt lớn để phóng viên Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* thuận lợi hơn trong tác nghiệp.

Có trụ sở làm việc, được theo sát thông tin khi lãnh đạo tỉnh vào công tác ở Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh, thành phía Nam. Nhờ vậy, nhiều bản tin từ miền Nam đưa về kịp in vào các số báo ra hằng ngày. Chúng tôi không quên được tình cảm của cố Phó Chủ tịch Quốc hội Trương Quang Được. Khi theo chân

bác, lúc bấy giờ là Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng vào công tác ở Thành phố Hồ Chí Minh, lúc nào bác cũng ân cần, dặn dò cẩn thận trong tác nghiệp...

Thời tươi trẻ với báo chí quê hương

Hoạt động báo chí ngày ấy thật nhiều khó khăn, công nghệ còn lạc hậu, phải cặm cụi viết bài vở bằng tay, chúng tôi thường ngồi ở bưu điện để viết bài từ những tờ fax để gửi về tòa soạn một cách nhanh nhất có thể. Bạn đọc *Quảng Nam - Đà Nẵng* yêu bóng đá, tình nhà lại có đội bóng tham gia giải quốc gia nên chúng tôi không thể đứng ngoài tờ tin nhanh bóng đá phát hành hằng ngày. Vẫn còn nhớ như in, cứ mỗi chiều kết thúc trận bóng ở các sân cỏ phía Nam, anh Nguyễn Đình Xê gọi điện hoặc nhắn tin qua phonenumber là nhanh chóng phải có bài vở tất cả các sân bóng như: An Giang, Đồng Tháp, Long An, Thành phố Hồ Chí Minh... Do vậy chúng tôi xây dựng lực lượng cộng tác viên khắp nơi, nhiều khi điện thoại chấp chờn, fax không được phải chờ cả đêm hoặc trực tiếp điện về. Các cô nhân viên trực bưu điện tưởng rằng chúng tôi nói chuyện với người yêu ở phương nào mà mỗi chiều cứ vội vã chạy đến bưu điện loay hoay suốt buổi với tâm trạng lúc sôi nổi, lúc lặng lẽ...

Đối với tôi, thời gian công tác tại Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* không dài nhưng rất nhiều ấn tượng sâu sắc trong đời, bởi nơi đây bắt đầu sự khởi nguồn của nghề cầm bút suốt mấy chục năm qua. Những tình cảm mến thương, yêu quý của các lãnh đạo Ban Biên tập, của các đồng nghiệp, của những khu nhà tập thể số 23 Yên Bái, rồi 25 Lê Hồng Phong, Đà Nẵng thân thương. Xa quê hương nhiều năm nhưng mỗi khi trở lại thành phố tôi không quên mái nhà xưa Báo *Quảng Nam - Đà Nẵng* - nơi đọng đầy kỷ niệm của một thời tươi trẻ với báo chí quê hương.

M.P

Cho những ý nghĩ...

(Tiếp theo trang 6)

được chậm lại để nuôi dưỡng những cảm xúc của chính mình. Và tất nhiên đó chính là khởi nguồn, là nền tảng để tìm kiếm những "niềm hạnh phúc lớn lao" trong đời.

Cuộc sống vẫn luôn vận động và biến đổi không ngừng. Mọi sự phát triển luôn tạo ra những chiều hướng tác động khác nhau. Nhiều người đã chọn sự vội vã đến bất tận thay vì nhẩn nha mọi cung bậc của cuộc sống, nhiều người đã chọn sự tối tân, thời thượng của khoa học và công nghệ thay vì lắng mình trong không gian của sự thổ lộ khởi phát từ những rung động của tâm hồn. Có thể ở trong những lựa chọn ấy họ vẫn tìm được hạnh phúc, nhưng thiết nghĩ, trong bối cảnh này khi mỗi người vẫn luôn dành chỗ cho những chậm lắng, để trân quý những giá trị đẹp đẽ, bình dị xung quanh thì niềm hạnh phúc mới thực sự đích thực và bền vững.

V.N

Tri ân đồng đội bằng... nhật ký

(Tiếp theo trang 12)

Trước khi ra trận, họ thường viết thư để động viên tinh thần người ở nhà. Rất nhiều mẫu thư nho nhỏ như thế, CCB Trần Chiến Chinh vẫn còn giữ kỹ đến bây giờ. Bức thư cuối cùng dài hai trang, nét chữ chân phương màu mực biếc, được chị Mai viết đêm 25-1-1973 ông vẫn còn lưu giữ và đọc biết bao nhiêu lần: "Chiến Chinh - em yêu quý!... Chị ước sao tuổi xuân có thể kéo dài thêm nữa để có thể sau chiến tranh tiếp tục vào trường thực hiện cho trọn vẹn ước vọng của đời mình. Ôi, có lớp người nào mang nhiều khát vọng như lớp người chúng ta đang sống. Hãy chiến đấu như những người cộng sản. Lời chúc của em cũng là lời thể của chị. Trận đánh sắp bắt đầu".

Trở về sau chiến dịch "cắm cờ giữ đất", những trang nhật ký đầu năm 1973 của ông thấm đẫm nỗi tiếc thương 3 nữ chiến sĩ Trung đội Lê Thị Hồng Gấm. Mỗi lần đọc lại, ông vẫn thổn thức khôn nguôi. Trong

Ban liên lạc truyền thống C2 và Khu đội 2 Hòa Vang, lại là người con xã Hòa Phong, nhiều năm nay, CCB Trần Chiến Chinh luôn tâm niệm phải làm sao có một tấm bia hoặc tượng đài ghi dấu chiến công oanh liệt của 3 chị Xuân Mai, Minh Nguyệt, Hồng Vân ngay tại làng Dương Lâm. May mắn là ý tưởng này được lãnh đạo Huyện ủy Hòa Vang chấp thuận và giao cho các cơ quan chức năng phối hợp các CCB thực hiện. Sau thời gian chuẩn bị, bia chiến tích Trung đội nữ Lê Thị Hồng Gấm, C2, Khu đội 2 Hòa Vang đã được khánh thành cuối năm 2018 với kinh phí gần 700 triệu đồng, nổi bật giữa cánh đồng lúa xanh. Chưa dừng ở đó, năm 2024, Huyện ủy Hòa Vang tiếp tục đầu tư 1,65 tỷ đồng mở rộng, nâng cấp bia tưởng niệm trên diện tích 500m². Bức họa từ ảnh thật 3 cô gái quả cảm và lá thư của chị Xuân Mai được khắc vào bia có sức lay động lòng người. Khuôn viên bia

tưởng niệm trở thành địa chỉ đỏ tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống sinh động cho thanh niên, học sinh cả thành phố Đà Nẵng.

Tính đến nay ông Trần Chiến Chinh phối hợp Ban Chỉ huy Khu 2 Hòa Vang tham mưu cấp ủy và chính quyền địa phương liên tiếp làm các bia tưởng niệm các trận đánh lớn và các di tích lịch sử liên quan. Mới đây nhất là Biểu tượng Khu 2 Hòa Vang (3-2024). Cuốn nhật ký cũng hỗ trợ ông và đồng đội trong làm hồ sơ, để Nhà nước phong tặng Đại đội 2 Khu 2 Hòa Vang danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân năm 2018.

Về hưu, vẫn miệt mài tri ân đồng đội bằng nhiệt huyết và "báo bố" là cuốn nhật ký chiến tranh, CCB Trần Chiến Chinh sáng ngời phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ" trong thời kỳ mới.

H.V

Chiến lược tăng trưởng xanh của Hàn Quốc

ĐIỆN PHƯỚC

Phát triển kinh tế xanh bền vững là điều tất yếu trong bối cảnh biến đổi khí hậu và ô nhiễm môi trường ngày càng gia tăng. Hàn Quốc, với những chính sách cụ thể và thành tựu đạt được qua hai kế hoạch Tăng trưởng Xanh, đã mang đến những kinh nghiệm hữu ích cho các quốc gia khác.

Câu chuyện này đã được TS. Đinh Thị Lý Vân và Phạm Tuyết Nhung trình bày cụ thể trong báo cáo khoa học "Kế hoạch Tăng trưởng Xanh 5 năm lần thứ hai (2014-2018) của Hàn Quốc và mô hình ứng dụng cho thực tiễn phát triển kinh tế xanh của Việt Nam" tại hội thảo quốc tế "Quan hệ bang giao hướng tới hợp tác dài hạn trong bối cảnh quốc tế từ góc nhìn lịch sử và văn hóa" do Đại học Văn Lang (Thành phố Hồ Chí Minh) tổ chức vừa qua.

Thành công của Hàn Quốc

Giai đoạn 2014-2018, Hàn Quốc triển khai hàng loạt sáng kiến nhằm thay đổi cơ cấu kinh tế theo hướng thân thiện hơn với

Các em nhỏ đang vui chơi với quả bóng bay khổng lồ tại sự kiện thúc đẩy phát thải carbon bằng 0 ở miền nam Seoul, ngày 10-12-2023. Ảnh: Yonhap

Hệ thống ETS vận hành như thế nào?

Được triển khai từ năm 2015 tại Hàn Quốc, hệ thống hoạt động theo nguyên tắc "hạn ngạch và giao dịch" (cap-and-trade). Chính phủ đặt ra một mức giới hạn tổng lượng khí nhà kính mà các doanh nghiệp được phép phát thải trong một giai đoạn nhất định. Mỗi doanh nghiệp nhận được một số lượng hạn ngạch phát thải tương ứng với mức phát thải cho phép. Giả sử Công ty A được cấp 100.000 tấn CO₂e (tương đương carbon dioxide) cho năm 2016. Trong năm đó, Công ty A chỉ phát thải 90.000 tấn CO₂e, tức là còn dư 10.000 tấn CO₂e. Công ty A có thể bán 10.000 tấn CO₂e này cho Công ty B là doanh nghiệp đã phát thải vượt hạn ngạch và cần mua thêm để tuân thủ quy định.

môi trường, bao gồm phát triển công nghệ xanh, năng lượng tái tạo và giao thông thông minh. Một trong những điểm sáng nổi bật là hệ thống giao dịch phát thải (Emission Trading Scheme - ETS) được áp dụng từ năm 2015. Đây là cơ chế mua bán hạn mức phát

thải, cho phép các doanh nghiệp có thể mua và bán lượng phát thải theo nhu cầu. Hệ thống ETS nhanh chóng trở thành yếu tố quan trọng trong thị trường môi trường của Hàn Quốc, với khối lượng giao dịch đạt 1,3 nghìn tỷ won (943,67 triệu USD) và xử lý

khoảng 44 triệu tấn phát thải chỉ trong năm 2020.

Ngoài ETS, Hàn Quốc còn triển khai các chính sách khuyến khích phát triển năng lượng tái tạo. Sự tăng trưởng năng lượng tái tạo không chỉ đóng góp lớn vào việc giảm phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch mà còn là nền tảng để Hàn Quốc phát triển một nền kinh tế độc lập, không phụ thuộc quá nhiều vào năng lượng nhập khẩu.

Hàn Quốc còn đặt ra mục tiêu chuyển đổi xanh ngay tại các khu vực địa phương với mô hình "Thị trấn năng lượng thân thiện với môi trường". Dự án điển hình tại Hongcheon đã giúp người dân địa phương gia tăng thu nhập từ việc tham gia sản xuất năng lượng mặt trời, cung cấp khí đô thị và vận hành các hệ thống phát điện từ năng lượng sạch.

Bài học phát triển bền vững

Nhìn từ thành công của Hàn Quốc, nhóm nghiên cứu cho rằng Việt Nam có thể áp dụng một số sáng kiến thiết thực nhằm hướng tới phát triển bền vững. Trước hết, việc triển khai hệ thống ETS tại Việt Nam sẽ tạo ra nền tảng tài chính bền vững cho các doanh nghiệp, khuyến khích họ tích cực giảm phát thải.

Việt Nam cần tập trung phát triển năng lượng tái tạo, tận dụng nguồn tài nguyên thiên nhiên như năng lượng mặt trời và gió. Động thái này không chỉ giảm phụ

thuộc vào năng lượng nhập khẩu mà còn ổn định nguồn cung, tăng khả năng tự chủ trong những giai đoạn biến động.

Bên cạnh đó, Hàn Quốc còn thể hiện sự quan tâm đặc biệt đến lĩnh vực giao thông xanh. Chính phủ Hàn Quốc đã tăng số lượng xe điện từ 780 chiếc năm 2013 lên 31.696 chiếc vào năm 2018 và phát triển cơ sở hạ tầng với 766 điểm sạc nhanh trên toàn quốc. Những thay đổi này không chỉ giúp giảm phát thải mà còn lan tỏa thói quen sống xanh, thân thiện với môi trường. Việt Nam có thể áp dụng cách tiếp cận tương tự, đầu tư vào cơ sở hạ tầng xe điện và tăng cường các chính sách khuyến khích người dân sử dụng phương tiện giao thông xanh.

Ngoài những sáng kiến phát triển xanh trong nước, chúng ta cũng cần mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế, học hỏi từ các quốc gia có kinh nghiệm trong lĩnh vực này. Hàn Quốc, với các chính sách hỗ trợ phát triển quốc tế (ODA), đã đầu tư và hỗ trợ nhiều nước đang phát triển thực hiện các dự án tăng trưởng xanh, chia sẻ kiến thức và kinh nghiệm trong bảo vệ môi trường và giảm thiểu khí thải. Việc tăng cường hợp tác với các quốc gia phát triển như Hàn Quốc không chỉ giúp Việt Nam tiếp cận với các công nghệ tiên tiến mà còn góp phần vào sự phát triển bền vững và nâng cao vị thế quốc tế của quốc gia.

Đ.P

Hiệu sách chia sẻ tại Nhật

TRẦN ĐẮC LUÂN

Trong bối cảnh số lượng hiệu sách tại Nhật Bản giảm một nửa trong hai thập kỷ qua, từ khoảng 21.000 cửa hàng vào năm 2003 xuống còn 11.000 cửa hàng vào năm ngoái, mô hình "hiệu sách chia sẻ" đang dần trở thành một giải pháp sáng tạo ở xứ sở mặt trời mọc.

Theo truyền thống Nhật Bản, mô hình "hiệu sách chia sẻ" này đang ngày càng phổ biến, mang đến cơ hội cho những người yêu sách có thể mở cửa hàng riêng và chia sẻ niềm đam mê đọc. Đây không chỉ là nơi bán sách mà còn là không gian kết nối cộng đồng, góp phần hồi sinh những khu phố mua sắm đang dần mai một.

Giải pháp sáng tạo

Một trong những hiệu sách đầu tiên hoạt động theo mô hình chia sẻ như vậy là "Itoshima no Kao ga Mieru Honya-san" (tạm dịch: Hiệu sách nơi bạn có thể thấy gương mặt của Itoshima), tọa lạc tại một khu phố mua sắm gần ga JR Chikuzen-Maebaru thuộc tỉnh Fukuoka.

Hiệu sách là ý tưởng của bà Maki Nakamura, 57 tuổi, cựu chủ tịch một công ty logistics và ông Ryota Odo, 39 tuổi, cựu nhân viên của một công ty thương mại lớn. Cả hai đều đến từ Tokyo và muốn tạo nên không gian tương tác với cư dân địa phương. Lấy cảm hứng từ mô hình hiệu sách chia

sẻ đầu tiên "Book Mansion" ra đời năm 2019 tại Tokyo, họ kêu gọi vốn cộng đồng và khai trương cửa hàng này. Theo bà Nakamura, các chủ sở hữu không chỉ bán sách mà còn tổ chức sự kiện và giao lưu, tạo nên không khí ấm cúng đầy tính kết nối.

Mô hình tương tự cũng xuất hiện tại thành phố Yamaguchi với hiệu sách "Honya-Ra Do", do Giáo sư Kinh tế Haruki Ito, 53 tuổi, thành lập vào tháng 10-2021. Cửa hàng có 30 kệ sách trong không gian khoảng 8 mét vuông, với các chủ sở hữu đến từ nhiều nghề nghiệp khác nhau, từ nhà thơ, giáo sư đại học đến tài xế taxi. Sự đa dạng này được phản ánh qua các loại sách trên kệ, từ văn hóa Scandinavia, triết học đến âm thực. Ayaka Fujita, 18 tuổi, một học sinh trung học và là chủ sở hữu trẻ nhất ở hiệu sách này chia sẻ rằng, cô yêu thích cơ hội trò chuyện với khách hàng và tham gia các sự kiện giao lưu. Những trải nghiệm này giúp cô đến gần hơn với ước mơ trở thành thủ thư.

Một hiệu sách hoạt động theo mô

hình chia sẻ mới được mở gần đây nữa là Passage Solida, khai trương vào tháng 3-2024 gần ngã tư Jinbōchō nằm trong khu Jinbōchō thuộc quận Chiyoda. Khu vực này nổi tiếng với số lượng lớn các hiệu sách cũ và nhà xuất bản, tạo nên một trung tâm văn hóa sách đọc đảo tại Tokyo. Với phí thành viên 13.200 yên (2,2 triệu đồng) và từ 5.500 yên (900.000 đồng) mỗi tháng, người thuê có thể tự do chọn bán sách mới hoặc đã qua sử dụng, tự định giá. Sự quan tâm đến mô hình này cho thấy nhu cầu lớn của người dân đối với việc sở hữu "hiệu sách" nhỏ của riêng mình.

Nỗ lực chấn hưng văn hóa đọc

Trang web của Diễn đàn Kinh tế Thế giới (Weforum) trong bài đăng ngày 23-10-2024 dẫn số liệu của Quỹ Văn hóa Xuất bản Nhật Bản cho biết, hơn 27% các thành phố ở Nhật hiện không có một hiệu sách nào. Trước tình trạng này, vào tháng 4-2024, Bộ Kinh tế, Thương mại và Công nghiệp Nhật Bản thành lập Nhóm dự án Xúc tiến hiệu sách.

Rokuro Yui tại một hiệu sách của mình ở Tokyo. Ảnh: Japan Today

Mô hình hiệu sách chia sẻ không chỉ mang lại cơ hội kinh doanh nhỏ lẻ mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc hồi sinh các khu phố và xây dựng kết nối giữa con người. Đây là một giải pháp sáng tạo mà các quốc gia khác, trong đó có Việt Nam, có thể học hỏi để vừa bảo tồn văn hóa đọc vừa thúc đẩy tinh thần gắn kết cộng đồng.

Báo cáo của nhóm dự án công bố vào tháng 10-2024 đã chỉ ra 29 thách thức cụ thể đối với các hiệu sách, bao gồm vấn đề với mô hình phân phối hiện tại, áp lực đối với hiệu sách do khối lượng xuất bản quá lớn và sự cạnh tranh từ thư viện và các nhà bán lẻ trực tuyến.

Cùng với sáng kiến mở hiệu sách chung nói trên, một số công ty ở Nhật cũng đang có những sáng kiến riêng. Dai Nippon Printing, một công ty in ấn hàng đầu, đã ra mắt dịch vụ giúp

khách hàng mở hiệu sách tại Nhật để nâng cao giá trị kinh doanh. Dự án đầu tiên của công ty này ra mắt vào tháng 9-2024, là một hiệu sách chủ đề du lịch bên trong một khách sạn ở Sapporo.

Đáng chú ý, xu hướng mở hiệu sách mới vẫn tiếp tục phát triển. Ước tính có ít nhất 78 hiệu sách độc lập đã mở cửa trên khắp Nhật Bản trong năm 2021, tiếp theo là 55 cửa hàng năm 2022 và 105 cửa hàng năm 2023.

T.Đ.L